

PEDAGÓGUSOK LAPJA

LXIV. ÉVFOLYAM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA ÉS HÍRLEVELE
2008. NOVEMBER 10.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

11.

KÖZSZFÉRA – KÖZÉRDEK?

A globális pénzügyi válság egyre inkább a gazdasági életben és a költségvetés területén is érezteti hatását, bár már világszerte jelentős lépéseket tettek és még fognak tenni a kedvezőtlen folyamatok megállítására érdekében. Sokan a nyolc évtizeddel korábbi válsághoz hasonlítják a helyzetet. A közgazdászok jelentős része azonban az 1929–33 közöttinél rövidebb időszakot prognosztizál. Kétségtelen azonban, hogy a válság elején vagyunk, és 2009 a recesszió éve lesz, még akkor is, ha az optimistább előrejelzések szerint fél év múltán már a javulás jelei is mutatkoznak. A pénzügyi szakemberek értékelése szerint Magyarország számára az is biztató jelenség, hogy szövetségeseink révén jelentős készletlét hitelhez (IMF–EU–Világbank) jutottunk, amelynek révén „esélytelen minket megtámadni” a válságjelenségeken nyereszkeskedni akaróknak. Ezt jelzik a forint árfolyamának és a hazai részvények értékének alakulása is a hitel bejelentését követően.

Mindez azonban milyen áldozatokat „követel” a hazai lakosságtól, különösen a közzsféra munkavállalóitól, a közoktatás egészétől?

Az október végén beterjesztett költségvetési törvényjavaslat harmadik változata nemcsak a főbb mutatók (GDP: +3,0 → -1,0%; infláció: 3,9 → 4,5%; beruházások: +6,0 → -0,9%) tekintetében rosszabbak az elsónél, hanem a közoktatási normatívák többsége is látványosan (reálértéken 8–10%-kal) zsugorodik. Az „Új tudás”-program forrásai is csökkentek. Tehát a közoktatási intézmények működési feltételei is jelentősen romlanak. Pedig még nem szoltunk a közzsféra munkavállalóinak arculcsapásáról, a keresetek jelentős lefaragásáról. Az előterjesztett javaslat szerint ugyanis a közalkalmazotti bértábla nominálisan változatlan marad, a 13. havi illetmény pedig nem kerül kifizetésre. Mindez több mint 10%-os reálkereset-vesztés, hiszen önmagában a 13. havi illetmény elvesztése 8,33%-os nominális csökkenést okoz, miközben a prognosztizált infláció 4,5%.

Hogyan jutottunk el ideig? Bár a 13. havi illetmény elvétele, a közzsféra leépítése már korábban is megfogalmazódott bizonyos körökben, az október 18-án rendezett Nemzeti Csúcsra erre többen ismételtén ráerősítettek. Ezen a fórumon nemcsak a vállalkozói kör és a közgazdászok hangsúlyozták, hogy a következő időszakban „még nominális szinten sem lehet megőrizni a béreket”, hanem némelyik pártvezető is a közalkalmazotti, a köztisztviselői bérek és a nyugdíjak befagyasztását kezdeményezte. (Lásd lapunk összeállítását az útkeresés fórumáról: 9–13. oldal.) Sokan harsogták az állami szerepvállalás csökkentésének, a közzsféra lefaragásának régi szlogenjét is, valamint a 2002. évi 100 napos program, benne a közalkalmazotti bérek átlagosan 50%-os emelésének hatását, amely „tönkretette” az országot. A jelenlévő szakszervezeti vezetők, köztük a SZEF elnöke hiába emelte fel szavát és tényszerű adatokkal szolt a közzsféra helyzetéről. Például arról, hogy az elmúlt 3 évben 120 ezer státust szüntettek meg e területen. A 2002. évi béremelés pedig csupán helyre tette a kilencvenes évek elmaradását. Ráadásul azóta ez a jelentős növekedés, különösen 2004-ben és a legutóbbi két évben sokat veszített értékéből. A 2009-re tervezett lépések pedig teljesen eltüntetnének minden eddigi eredményt. Az érvek a kormány ezt követő döntéseire azonban nem hatottak. A beterjesztett újabb költségvetési javaslatok ugyanis a szociális párbeszéd mellőzésével, a „csúcsjavaslatok”, esetleg az IMF-elvárások figyelembevételével készültek.

Jól emlékezhetünk még az Egységes Közzszolgálati Sztrájkbizottság és a kormány 2007. február 19-i megállapodására, amelyben nemcsak 2007-re és 2008-ra, hanem 2009-re is kötelezettséget vállalt a kormány a keresetek reálértékének megőrzésére, illetve növelésére. Idáig ez teljesült is, hiszen még 2008 decemberében is megkapjuk az ideai inflációs többlet reálkereset-csökkenítő hatásának ellensúlyozását (a 20 ezer forintos keresetkiegészítést). Ám 2009-re elfelejtődött a megállapodás, miszerint legalább 4%-os bértáblaemelésre és a 13. havi illetmény decemberi kifizetésére sor kerül. Mindennek természetes következménye volt, hogy a sztrájkbizottság október végén felújította tevékenységét. Nyilván ennek hatására a kormány úgy reagált, hogy nem kívánja felbontani a szerződést, csak módosítani szeretné. Az érdemi tárgyalások azonban még nem kezdődtek meg. A közeljövőben majd kiderül, hogy mire jutunk. Mindenesetre november 29-ére a közzszolgálati szakszervezetek, köztük a PSZ is közös demonstrációt szerveznek, illetve szükség esetén 2009 elején sztrájkra is sor kerülhet. *Erre valamenyünknek kellő módon fel kell készülni!* Ugyanakkor az ágazati megállapodás kérdéséről (Egység a pedagógusok jobb megbecsüléséről) is tárgyalni kell. A megszorító intézkedések közepette hány forint jut az „Új tudás”-programra, benne a pedagógusoké? Mindez mennyit ér a közzsféra kereseteinek megcsönitása tükrében?

Árok Antal



A TARTALOMBÓL:

- A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI
- ÚJRA ÉL A KÖZZSZOLGÁLATI SZTRÁJKBIZOTTSÁG
- MEGALAKULT A TÁRCAKÖZI BIZOTTSÁG
- HÁTUL KULLOGUNK
- ALKOTMÁNYBÍRÓSÁGI POLÉMIA
- OKTATÁSI KERESZTAL, ZÖLD KÖNYV
- NEMZETI CSÚCS, KÖZZSZFÉRA-PUCCS
- AKI NEM KÜZD, NEM ÉL
- ÁLLÁSFOGLALÁS A KÖLT-SÉGVETÉSÉRŐL
- PL-ÚTMUTATÓ:
 - Fegyelmi felelősség;
 - A munkavállaló visszahelyezése;
 - Tanulmányi szerződési kötelezettségek;
 - Nyugdíjpénztár

In memoriam NAGY PÁLNÉ (1938-2008)

Nagy Pálné Páris Valériától, mindenki Valikájától 2008. október 8-án, a szügyi temetőben köszöntek el hozzátartozói, tisztelői. A PSZ Balassagyarmat Városi-körzeti Szervezeténél 1993 óta látta el a gazdaságvezetői feladatokat, miközben a szügyi Általános Iskola élelmezésvezetője volt nyugdíjazásáig. Évtizedekkel korábban, már a Balassagyarmati Járási Hivatal munkatársaként elkötelezte magát az érdekvédelem ügye mellett, lelkiismeretes és felelősségteljes munkájával élete végéig segítette a szakszervezetet. Körütekintő, humánus tevékenységével példát mutatott mindnyájunknak. Mindennek elismeréseként több kitüntetést kapott. Az Eötvös József-emlékérem arany fokozatát ez év májusában vette át.

Fia, Nagy Zsolt búcsúversének részletével köszönünk el tőle:

„... Elmentél tőlünk, felfogni, megmagyarázni mindezt
most még nem tudom, talán nem is akarom,
elcsuklik szavam, könnyes a hangom.

És fáj, fáj nagyon! ...”

Új versek mindenkinek, minden alkalomra

Az Irodalmi Rádió 2008-ban megjelenteti *Új versek mindenkinek, minden alkalomra* című kötetét. Ezzel a könyvvel mindenkinek segítséget szeretnénk nyújtani, aki egy szép verset keres egy-egy fontosabb ünnepre a már jól ismert klasszikusok mellé vagy helyett.

Több száz kortárs szerző műveit vesszük górcső alá, s válogatjuk ki a leginkább szebbeket és hasznosabbakat, hogy minden korosztály megtalálja közöttük a neki illőt egy-egy ünnepre, alkalomra. Mindamelllett, hogy a megjelenő kötetet irodalmilag értékesnek is szánjuk, egyik fő célunk, hogy hasznos iskolai segédanyagot készítsünk azoknak a pedagóguskollégáknak, akik éppen egy iskolai vagy községi, ill. városi ünnepre készítik fel diákjaikat, s a jól ismert művek mellé új és szép, hatásos alkotásokkal szeretnék megörvendeztetni a közönséget.

További információ: Irodalmi Rádió Szerkesztősége, 3503 Miskolc, Pf.: 8/P. Telefon: 20/544-0372. Honlap: www.irodalmiradio.hu; e-mail: irodalmiradio@caracom.hu.

Elismerés pedagógusoknak

2008. október 20-án négy kémiantanár vehette át kiemelkedő szakmai munkásságáért „A Magyar Kémiaoktatásért-díjat”. A rangos elismerést és a fejenként 250 ezer forintos díjat a Richter Gedeon Alapítvány a Magyar Kémiaoktatásért háromtagú kuratóriuma évente ítéli oda olyan középiskolai és általános iskolai kémiantanároknak, akik évtizedeken át tartó áldozatos munkájukkal jelentősen hozzájárulnak a magas színvonalú szakképzéshez, a tehetséges diákok felkarolásához, ezáltal az utánpótlás-neveléshez. A díj átadására a Magyar Tudományos Akadémián ünnepélyes keretek között immár tizedszer került sor.

A díjazott pedagógusok: *Thüröczy Éva* középiskolai tanár, Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium (Budapest); *Kleeberg Zoltánné* középiskolai tanár, Mechatronikai Szakközépiskola és Gimnázium (Budapest); *Nagy Ferencné* nyugalmazott általános iskolai tanár, Körzeti Általános Iskola és Óvoda (Litke); *Pap László* nyugalmazott középiskolai tanár, Ady Endre Elméleti Liceum (Nagyvárad).

A Magyar Kémiaoktatásért-díjat adományozó Richter Gedeon Alapítvány 1999-ben a Richter Gedeon gyógyszerceg kezdeményezésével jött létre azzal a szándékkal, hogy a vezető hazai gyógyszergyártó vállalat a magyarországi kémiaoktatásban és a vele kapcsolatos ismeretterjesztésben közvetlenül vállalhasson támogató szerepet. Az alapítvány feladatai közé tartozik egyebek között a kémia oktatásában kiemelkedő eredményeket elérő tanárok elismerése és díjazása.

Gratulálunk a díjazott tanároknak, és munkájukhoz további sikereket kívánunk!

OLVASD ÉS ADD TOVÁBB!

A Pedagógusok Lapja internetes honlapunkkal (www.pedagogusok.hu) együtt szakszervezetünk tisztviselőinek, tagjainak egyik legfontosabb információforrása. Minden PSZ-alapszervezethez (intézményhez) egy-egy példányban ingyen juttatjuk el, településenként egy címre postázva. Amennyiben több intézmény van egy településen, a helyi PSZ-szervezet terjeszti tovább a példányokat. Föltétlenül szükséges, hogy lapunkat minden intézményben késlekedés nélkül megkapja a PSZ-alapszervezet titkára. Az ő felelőssége pedig abban rejlik, hogy egyrészt maga gondosan olvassa el és számonként gyűjtse a lapot, másrészt igyekezzék minél több kollégával megismertetni. *Egyre több intézmény nevelőtestületi szobájában, könyvtári olvasótermében is hozzáférhető már lapunk. Jól bevált gyakorlat, ha egy-egy érdeklődést keltő, aktuális írás fénymásolata vagy a lapban olykor megjelenő miniplakát a hirdetőtáblára is kikerül. Jogszabályokat ismertető anyagainkat – amelyek a zöld PL-útmutatóban kapnak helyet – pedig tanácsos a PSZ-tisztviselőnek és az intézményvezetőnek együttesen áttekinteni, megbeszélni. Így sokkal kevesebb félreértés, esetleges konfliktus adódik.*

Előfizetőinknek közvetlenül a megadott címre küldjük lapunkat. Az évi előfizetés díja 5% áfával 3 850 forint, amelyet egy összegben kérünk. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek elő, az egyéni érdeklődőknek pedig – megrendelőlevelük alapján – csekket postázunk. Csak a befizetés megérkezését követően, utólag tudunk számlát küldeni.

Továbbra is szívesen fogadjuk a hirdetéseket a következő, változatlan fizetési feltételekkel: egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, fekete-fehérben) 80 000 forint, féloldalas 40 000, negyedoldalas 20 000 forint. Az apróhirdetés közlési ára: szavanként 40 forint. Minden egyes díjtételt 20 százalékos áfa terhel. A hirdetések beküldésének határideje: a megjelenési hónap 3. napja.

Ajánlat pedagógusoknak

Pénzügyi válság - Média gerjesztette pánik vagy valóság? Bizonytalan a jövőt illetően? Mennyiben érinti ez Önt? Vannak tervei, de fél a megvalósítást illetően? Venne fel hitelt, de előre nem látja a kockázatokat? **Ha kíváncsi a válaszokra, keresse a Buongiorno Hitelirodát!** Csökkentse bizonytalanságát, konzultáljon bankfüggetlen, tapasztalt szakértővel!

Tel.: 20/556-3101; 23/630-634. E-mail: buongiorno01@t-online.hu.

Iroda: 2030 Érd, Budai út 20. 1/18. (Korall ház 1.; Gyógyszertár mellett)

Díjmentes konzultáció, díjmentes hitelügyintézés széles körű bankkapcsolattal. A konzultáció igénybevétele semmire sem kötelezi.

Uniós pályázatok

Több mint 20 ezren nyertek európai uniós támogatást a *Nemzeti Fejlesztési Terv* (NFT) pályázatainak. A magyar vállalkozások, önkormányzatok, civil szervezetek tehetségének és kitartó munkájának köszönhetően 2004 és 2008 között mintegy 700 milliárd forint európai uniós fejlesztési forrás talált gazdára, és az NFT forrásainak csaknem 95 százalékát 2008 nyarára már meg is kapták a pályázók. Minden magyar állampolgárra átlagosan 51 ezer 257 forint pályázati támogatás jutott.

Az uniós támogatásoknak köszönhetően utak, iskolák épültek és épülnek szerte az országban, versenyképesebbé válnak vállalkozásaink, napról napra élhetőbbek lesznek a településeink. 92 általános iskola és 61 óvoda felújítása mellett EU-forrásból 168 ezer hallgató és 9 500 oktató számára teremtettek korszerű feltételeket az egyetemeken, főiskolákon.

PEDAGÓGUSOK LAPJA

A Pedagógusok Szakszervezetének hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: **Árok Antal**

Olvasószerkesztő: **dr. Dalos Gábor**

Technikai szerkesztő: **Márfiné Bécsi Erika**

Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10., Telefon/fax: 322-8464

Levélcím: 1417 Budapest, Postafiók 11.

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája
1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Központi telefon: 322-8452-től 56-ig

Felelős kiadó: **Galló Istvánné elnök**

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: pedlap@pedagogusok.hu

Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete. Évi előfizetési díj: 3 850,- Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI

A **PSZ Országos Vezetősége** 2008. november 3-án ülésezett. A testület megvitatta a jövő évi költségvetési törvény oktatást érintő kérdéseit, a kormány tervezett megszorító intézkedéseit. A vitát követően elfogadott állásfoglalást lapunk hátsó borítóján közöljük. Döntés született a PSZ új tagkártyájáról, amelynek bevezetésére 2009-ben kerül sor. Megvitatták a magyar közoktatás napja alkalmából 2008. november 24-én rendezendő országos fórum témaköreit (iskolai agresszió, szakképzés, kistérség). Áttekintették a pedagógus-ellátottság felmérésével, valamint a helyi önkormányzatok költségvetési irányelveinek megvitatásával összefüggő feladatokat. Napirenden szerepelt a SZEF rendkívüli kongresszusára való felkészülés és a PSZ jogelőd szervezete megalakulásának 90. évfordulója alkalmából, december 13-ára tervezett ünnepség megrendezése is.

A **PSZ elnöke, valamint az oktatási és kulturális miniszter** 2008. november 7-én megbeszélést folytattak a közoktatás aktuális kérdéseiről. *Galló Istvánné* és *dr. Hiller István* elsősorban a jövő évi költségvetés gondjait, valamint az „Új tudás”-program megvalósításának feltételeit vitatták meg.

A **visegrádi országok reprezentatív pedagógus-szakszervezetének vezetői** 2008. október 19. és 21. között a lengyelországi Krakóban találkoztak. Ez a tanácskozás a nyár folyamán Magyarországon aláírt együttműködési megállapodás alapján szerveződött, amelyen a PSZ képviseletében *Galló Istvánné* elnök és *dr. Horváth Péter* igazgató-titkár vett részt. Megvitatták a páneurópai szakszervezeti struktúra kérdéseit, az önkormányzati

(állami) és a magánoktatás helyzetét az érintett országokban. Egyeztettek a 2009. évi kölcsönös üdületési lehetőségeket. A találkozón a visegrádi országok (cseh, lengyel, magyar és szlovák) szakszervezeti vezetői mellett részt vettek a bolgár és az ukrán pedagógus-szakszervezeti vezetők is.

A **francia SNES és a PSZ vezetői** 2008. október 24-én Párizsban konzultációt folytattak a páneurópai szakszervezeti struktúra jövőjéről. A találkozón a PSZ képviseletében *Galló Istvánné* elnök és *Vajna Tünde* nemzetközi felelős vett részt.

Az **Európai Szakszervezeti Szövetség Oktatási Bizottságának (ETUCE) konferenciája** 2008. október 25. és 28. között zajlott Isztambulban. Ezen a PSZ képviseletében *Galló Istvánné* elnök és *Vajna Tünde* nemzetközi felelős vett részt. A tanácskozáson áttekintették az oktatás területén kialakult szociális párbeszéd helyzetét és az európai perspektívát. Külön napirend keretében foglalkoztak a munkáltatók részvételével az uniós és az országos érdekegyeztetésben.

A **SZEF ügyvivő testülete** 2008. október 26. és 30. között brüsszeli tanulmányúton vett részt az Európai Szakszervezeti Szövetség meghívására. Ezen a PSZ képviseletében *Galló Istvánné* a SZEF alelnökeként, *Szabó Zsuzsa* a SZEF ügyvivőjeként vett részt. A programban egyebek között szerepelt az Európai Parlament munkájának bemutatása. Találkoztak uniós képviselőkkel, EU-biztosokkal. Látogatást tettek az Európai Szakszervezeti Kutató Intézetben, az EU Szociális és Gazdasági Bizottságánál és az Európai Szakszervezeti Szövetségnél.

A SZEF azonnali tárgyalásokat sürget a kormánnyal, és kezdeményezi az Egységes Közszolgálati Sztrájkbizottság tevékenységének felújítását

A Szakszervezetek Együttműködési Fóruma (SZE) semmilyen körülmények között sem adhatja fel a közszolgálatban dolgozók és az onnan nyugdíjazottak, vagy rajtuk kívül álló okok miatt kikerült, de változatlanul közfeladatokat ellátó munkavállalók érdekeinek következetes védelmét, szolgálatát. Akkor sem, ha az ország nehéz helyzetben van, mint most is.

Nem hiszünk azoknak az állításoknak, amelyek – mintha mi sem történt volna a világgazdaságban –, a kialakult helyzetet minősítve, most elsősorban hazai okokban igyekeznek megtalálni a bajok forrását. Azt sem gondoljuk azonban, hogy az ország politikai, társadalmi és gazdasági viszonyainak, a rendszerváltás óta egymást követő kormányok olykor megmagyarázhatatlan, vagy pusztán saját hatalmi érdekeiket szolgáló lépéseinek semmi szerepük nincs mai – közösen viselt – gondjaink kialakulásában és megszaporodásában. Ezért aggodalommal tapasztaljuk, hogy a politikai és gazdasági elit jelentős tényezői még mindig a saját érdekeiket szolgáló egymásra mutogatással vannak elfoglalva. Elvárjuk, hogy minden politikai és gazdasági erő nagyobb szerénységgel, több önkritikával vizsgálja a saját szerepét is, amikor a kialakult helyzet okait és a megoldás lehetőségeit keresi. Csak ilyen hozzáállással számíthatnak arra, hogy a kényszerű megszorító lépéseket belátással vehetik tudomásul azok, akiknek nincsenek bankbetétben, tartalékban milliárdjaik, de még millióik sem, hogy átvészeljék a mostani nehéz és a ránk váró még nehezebb időszakot.

A közszféra munkavállalóinak és nyugdíjasainak eddig is alaposan kijutott a reformoknak nevezett fűnyírólévi létszámcsoökkentésekből, a közintézmények működését szolgáló költségvetési források örökös kurtításából. A közszolgálati intézményektől és az ott dolgozóktól már nincs mit elvonni, hacsak nem akarja felmondani, teljesen lenullázni a kormány ezeket az adóforintjaink fejében köteles állami szolgáltatásokat. Nem kivételes helyzetet követelünk a közszférának, mert nem légüres térben élünk és szolgáljuk az ország lakosságát. De azzal sem érthetünk egyet, hogy megint a közszolgálatok és az ott dolgozók újabb megsarcolása, immár a teljes kivérezetése legyen a kiút a bajokból.

A SZE – az Egységes Közszolgálati Sztrájkbizottság tagjaként – meghatározó részese és aláírója volt a kormánnyal tavaly februárban kötött megállapodásnak, amely kormányzati kötelezettségeket tartalmaz 2009-re is. A SZE nem kívánja felmondani ezt a megállapodást, amelyhez eddig a kormány is tartotta magát. A most nyilvánosságra hozott szándékokkal – a közszolgálati bérek befagyasztásával, a 13. havi nyugdíjjal kapcsolatos lépésekkel – a kormány gyakorlatilag egyoldalúan felmondja ezt a megállapodást. Ez olyan új helyzet, amely tárgyalásokat igényel. A SZE kész ezekre a megbeszélésekre, ezért haladéktalanul kezdeményezi az Egységes Közszolgálati Sztrájkbizottság tevékenységének felújítását, hogy a kormány érdemi meghatalmazással rendelkező képviselőivel a szükséges tárgyalások mielőbb megkezdődhessenek.

Budapest, 2008. október 28.

A SZE nevében: *Varga László* elnök

* * *

Az Egységes Közszolgálati Sztrájkbizottság a SZE kezdeményezésére 2008. október 31-én felújította a tevékenységét. Erről *Varga László*, a SZE, illetve a sztrájkbizottság elnöke levélben tájékoztatta a miniszterelnököt, és kezdeményezte a kormánnyal folytatott érdemi tárgyalások mielőbbi megkezdését.

A SZE november 4-i, kibővített ügyvivő testületi ülésén értékelte a kialakult helyzetet. 2008. november 15-ére rendkívüli kongresszust hívott össze, valamint kezdeményezte, hogy társkonföderációkkal együtt november 29-én közös demonstrációt tartsanak. A tárgyalások eredményétől függően, 2009 elején közszolgálati sztrájk meghirdetésére is sor kerülhet.

Megalakult az Országos Képzési Keretrendszer Tárcaközi Bizottság

A magyar kormány 2008 júniusában döntést hozott az Európai Képzési Keretrendszerhez (EKKR) való csatlakozásról, valamint az Országos Képzési Keretrendszer (OKKR) létrehozásáról. (Erről lapunk korábbi számában beszámoltunk.) Ennek folyományaként október 10-én, Budapesten, az Oktatási Hivatal épületében megalakult az Országos Képzési Keretrendszer Tárcaközi Bizottság, melynek feladata, hogy a kormány számára az OKKR-t létrehozó döntést előkészítse. A bizottság elnöke: *dr. Manherz Károly*, az Oktatási és Kulturális Minisztérium felsőoktatási és tudományos szakállamtitkára; alelnöke: *dr. Székely Judit*, az Szociális és Munkügyi Minisztérium foglalkoztatási és képzési szakállamtitkára. A bizottság tagjai még:

- az Egészségügyi Minisztérium szakállamtitkára,
- a Földművelődési és Vidékfejlesztési Minisztérium szakállamtitkára,
- a Honvédelmi Minisztérium szakállamtitkára,
- az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium szakállamtitkára,
- a Közlekedési, Hírközlési és Energiaügyi Minisztérium szakállamtitkára,
- a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium szakállamtitkára,
- a Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium szakállamtitkára,
- az Önkormányzati Minisztérium szakállamtitkára,
- a Pénzügyminisztérium szakállamtitkára,
- a kutatás-fejlesztésért felelős tárca nélküli miniszter képviselője.

A Tárcaközi Bizottság ülésein **állandó meghívottként való részvételre** felkérést kaptak:

- az Országos Köznevelési Tanács,
- a Magyar Rektori Konferencia,
- a Felsőoktatási és Tudományos Tanács,
- az Országos Érdekegyeztető Tanácsban képvisellel rendelkező munkaadói és munkavállalói szervezetek és az országos gazdasági kamarák.

A bizottság tagjai először rövid tájékoztatót hallgattak meg *Loboda Zoltán*, az OKM európai uniós kapcsolatok főosztályának vezetője tolmácsolásában (aki ellátja a tárcaközi bizottság titkársági teendőit is) az EKKR és az OKKR létrehozásáról, céljairól. A kormányhatározat értelmében az OKKR létrehozásának két szakasza lesz: a 2008-tól 2010-ig tartó szakaszban készíti el a bizottság javaslatát a kormány számára (descriptorok meghatározása, képzési és kimeneteli követelmények rendszerezése stb.), a 2010-től 2013-ig tartó második szakaszban kerülhet sor a bevezetést elősegítő intézményi, jogszabályi stb. feltételek megteremtésére.

A bizottság a következőkben apróbb módosítások (kormányzati helyettesítések tisztázása, a tárgyalás előtt álló anyagok kiküldése legalább 10 nappal az ülés előtt stb.) után elfogadta saját ügyrendjét.

Ezek után szakképzési szakemberek adtak betekintést az OKKR-rel kapcsolatos munka jelen állásáról. Az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet (OFI) munkatársa, *Ütőné Visi Judit* az OKKR kidolgozását támogató programokról, a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet főigazgató-helyettese, *Modláné Görgényi Ildikó* pedig a szakképzési, felnőttképzési komponensek kivitelezésére vonatkozó tervekről és a végrehajtás ütemezéséről tájékoztatta a bizottság tagjait. Magyarország 7 másik országgal együtt olyan kísérleti projekt kidolgozásának lehetőségét nyerte el Brüsszelben, amely az EKKR és a nemzeti képzési keretrendszerek összehangolását célozza. A szakemberek kiemelték: tetemes előny számunkra, hogy közoktatásunkban, szakképzésünkben 1993 óta kimeneti szabályozásra törekszünk, és hogy szakképzésünkben már bevezettük a kompetencia-alapú képzést. Az EKKR céljait (átláthatóság, rugalmasság, mobilitás) egységesítő, standardizáló hatását pozitívan ítélték meg. Javaslatuk alapján országos modulterkép készül, ez fontos lépés az OKKR létrehozása irányában. A következő ülésre 2009 első negyedében kerül sor.

Békési Tamás

Emelt szintű érettségi kell a bejutáshoz

A diákok 68 százaléka bízik benne, hogy az érettségi évében felvételt nyer az egyetemre – derül ki a Felvételi Információs Szolgálat (FISZ) diákok körében végzett országos középiskolai kutatásából. 24 százalékuk legkésőbb az érettségit követő évben, 5 százalékuk a maturát követő néhány évben számít sikeres felvételi vizsgára. 3 százalékuk gondolja úgy, hogy egyáltalán nem lesz képes bejutni felsőoktatási intézménybe. Különség van a gimnazista és a szakközépiskolai tanulók várakozásai között. Míg a gimnazisták 73 százaléka biztos az azonnali sikerben, addig a szakközépiskolába járó tanulók csupán 50 százaléka érzi úgy, hogy sikeres felvételi vizsgát tesz az érettségi évében.

A diákok 46 százaléka szerint egy tantárgyból kell emelt szintű érettségit tenni ahhoz, hogy bekerüljenek a népszerű felsőoktatási intézmények karrierszakjaira. 41 százalékuk véleménye az, hogy ehhez két tantárgyból kell nehezített vizsga. Míg a végzősök nagyobb arányban gondolják úgy, hogy egy emelt szintű vizsga elég a bejutáshoz, addig a fiatalabb diákok két tárgyból is vállalkoznának a magasabb szintű vizsgára. Az emelt szintű érettségi legnagyobb motíváló tényezője a megszerezhető többletpont, a diákok 79 százaléka vállalkozna ezért a nehezített vizsgára. A második legfontosabb tényező (50%), hogy olyan tudásra kívánnak

szert tenni, mellyel nemcsak a bekerülésük biztos, hanem a bennmaradásuk is a kiválasztott intézményben.

A pedagógusok háromnegyede szerint az orvosi és egészségügyi pályára készülő diákoknak a bejutáshoz mindenképpen emelt szinten kell érettségizniük. A jogi és szociális igazgatási szakokat is a legnehezebbek között tartják számon, az összes megkérdezett 71 százaléka gondolja úgy, hogy mindenképpen szükséges legalább egy emelt szintű érettségi a bejutáshoz. A pedagógusok csaknem egyharmada úgy gondolja, hogy az informatikai és a műszaki pályára készülőknél is szükséges az emelt szintű matúra. A legkevésbé a művészeti (9%), pedagógusképzés (8%), nemzetvédelmi és katonai (7%), agrár (3%), sporttudományi (3%) szakokon tartják szükségesnek az emelt szint megszerzését a pedagógusok.

A válaszadó végzős diákok 30 százaléka vélekedett úgy, hogy a középszintű érettségihez is szükséges az iskolán kívül az érettségi előkészítőn való részvétel, és 15 százalékuk tervezi is ezt. Azok, akik egyáltalán nem gondolkodnak az emelt matúrán, még inkább ajánlják a középszintű felkészítőt, 49 százalékuk szerint létfontosságú, 35 százalékuk meg is szeretné próbálni. Az emelt szintű érettségire való felkészítő létjogosultságát az érettségi előtt

álló diákok 64 százaléka elismeri, 25 százalékuk tervezi is a részvételt. A pedagógusok majdnem 58 százaléka is hasznosnak tartja a középiskola keretein kívül működő előkészítőket.

A pedagógusok szerint legjobb elhelyezkedési lehetőségekre az informatikai és műszaki végzettséggel rendelkezők számíthatnak: a tanárok majdnem fele gondolja úgy, hogy az iskola befejezése után azonnal munkát lehet találni ilyen végzettséggel. A pedagógusok szerint nagy valószínűséggel biztosan beléphetnek a munkaerőpiacra még az orvosi és egészségügyi, a gazdasági és a katonai, nemzetvédelmi szakcsoportban diplomát szerzett fiatalok. A tanárok leginkább a pedagógusi, az agrár-, a bölcsészettudományi, és a művészeti végzettségű diákokról gondolják, hogy egyáltalán nem tudnak majd elhelyezkedni.

A kutatás adatai:

A mintavétel ideje: 2007. december és 2008. február között.

Résztevők: 512 érettségit adó középiskola; 2863 diák, akik 2008-ban, 2009-ben, 2010-ben tesznek érettségi vizsgát; 2273 pedagógus.

ALKOTMÁNYELLENES ÉRDEKEGYEZTETÉS!?

Az Országgyűlés 2006. december 11-ei ülésnapján fogadta el az Országos Érdekegyeztető Tanácsról (OÉT), valamint az ágazati párbeszéd bizottságokról és a középszintű szociális párbeszéd egyes kérdéseiről szóló törvényjavaslatokat. A parlament által elfogadott törvényeket azonban a köztársasági elnök nem írta alá. Ehelyett Súlyom László az Alkotmánybírósághoz fordult. A történet különlegessége: a kifogásolt törvények éppen azért születtek, hogy az Országgyűlés eleget tegyen az Alkotmánybíróság 2005-ben kelt határozatának, amely szerint az érdekegyeztetés törvényi szabályozásának hiánya miatt mulasztást állapított meg.

Mit is kifogásolt beadványában a köztársasági elnök? Alapvetően azt, hogy az OÉT közhatalmi jogosítványokat is gyakorol, egyebek között egyetértési joga van a munkaminősítés rendszerét meghatározó kérdésekben, a munkavállalók nagyobb csoportját érintő, gazdasági okokból történő munkaviszony-megszüntetéssel kapcsolatban, illetve dönt a minimálbérrel, továbbá a munkaügyi ellenőrzésre vonatkozó, kormányrendeletben megvalósuló szabályozásról. Súlyom László az Alkotmánybíróság korábbi határozatára hivatkozva azt hangsúlyozza, hogy az érdekegyeztetés csak konzultációt, tanácskozást, információcserét, érdekvitát, konfliktusmegoldást foglalhat magában, az eltérő érdekek, vélemények ütköztetését, a döntések előkészítésére való bevonást jelentheti, nem pedig a közhatalmi döntésekben való közvetlen részvételt. A köztársasági elnök azt is hangsúlyozza, hogy ha az érdekegyeztetésre létrehozott szerv közhatalmi jogosítványokat kap, e hatáskör gyakorlásához demokratikus legitimitációval kell rendelkeznie. Márpedig a minimálbér meghatározása – amelyhez társadalombiztosítási járulékok minimuma is igazodik – elvileg minden választópolgárt érinthet, tehát a legitimitást ehhez viszonyítva kell megítélni. Az OÉT-ben részt vevő szervezeteknek (szakszervezeteknek, munkaadói szervezeteknek) tehát a választópolgárok túlnyomó többségét tagjaik között kellene tudniuk. Márpedig a magyar szakszervezetek és a munkáltatói érdekképviseletek ezt az elvárást nem teljesítik. Tehát nem lehet egyetértési joguk, döntési joguk, legfeljebb csak konzultációt folytathatnak.

Az Alkotmánybíróság csaknem két évig „foglalkozott” a köztársasági elnök beadványával, és 2008. október 13-án, az OÉT fennállásának 20. évfordulója „tiszteletére” hozta meg nehezen követhető és ellentmondásokkal tarkított határozatát. Ebből idézünk:

*„Az Alkotmányban nevesített jogalkotó szervek között az OÉT és az OÉT-ben részt vevő országos szakszervezeti szövetségek nem szerepelnek. Az Alkotmány alapján tehát sem az OÉT, sem az abban részt vevő országos érdekképviseletek nem jogalkotó szervek, ezért jogszabály-alkotásra a jogszabály-kibocsátáshoz kapcsolódó egyetértési joguk alapján való törvényi felhatalmazásuk ellentétes az Alkotmány 2. § (1) bekezdésével, a hatalommegosztás elvével és az Alkotmánynak a Kormány, illetve a miniszterek jogalkotását szabályozó rendelkezéseivel. Az Alkotmánybíróság ugyanis már a 7/1993. (II. 15.) AB határozatában rögzítette: » A hatalmi ágak elválasztására épülő államszerzetben azonban szükséges az állami érdekképviseleti funkciók pontos elhatárolása, ezért a jogalkotás – mint közhatalmi tevékenység – nem tehető függővé a közhatalmi jogosítványokkal nem rendelkező szakszervezetek és egyéb szervezetek állásfoglalásaitól. (...) « **Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a köztársasági elnök indítványa alapján megállapította a határozat rendelkező részében megjelölt rendelkezések alkotmányellenességét. Az Alkotmánybíróság felhívja a figyelmet ugyanakkor arra, hogy az OÉT tv. 3. § (2) bekezdés b) pontja alkotmányellenességének megállapítására a rendelkezés második fordulatában szereplő egyetértési jog alapján került sor. A rendelkezés első fordulatában szereplő véleményezési jog alkotmányellenességét az Alkotmánybíróságnak jelen ügyben nem kellett vizsgálnia, de az alkotmányellenesség megállapítása – az egyetértési jogra figyelemmel – az egész b) pontot érintette (...)»***

Az Alkotmánybíróság sokáig érlelt többségi döntéséhez nem véletlenül születtek különvélemények. A kilencfős testület többségi döntésével szemben négy alkotmánybíró fogalmazott meg más álláspontot.

Egyebek között azt kifogásolták, hogy a köztársasági elnök indítványa egyértelműen az OÉT összetételét, benne a szakszervezeti képviselőt megoldását vitatja azzal érvelve, hogy a szakszervezeti oldal demokratikus legitimitációja hiányzik, ezért az OÉT nem gyakorolhat közhatalmat. Ebből következik, hogy a köztársasági elnök indítványa az OÉT egyetértési jogát – ahogyan az egyetértési jogot általában véve is – alkotmányosnak tartja, feltéve, hogy az OÉT összetétele megfelel a „demokratikus legitimitáció” követelményének. Ezért tartják sajnálatosnak, hogy éppen ez, az OÉT összetételének alkotmányossága nyitott kérdés maradt. Miközben az Alkotmánybíróság egy korábbi határozatára (7/1993.) hivatkozva az állami és érdekképviseleti funkciók pontos elhatárolását hangsúlyozza. Azt, hogy a jogalkotás nem tehető függővé a közhatalmi jogosítványokkal nem rendelkező szakszervezetek állásfoglalásaitól.

Az Alkotmánybíróságnak a két érdekképviseleti oldal esetében meg kellett volna vizsgálnia, hogy az OÉT-törvényben foglalt szabályok alkalmasak-e a megfelelő reprezentativitásra, a szabályozási cél és az OÉT hatásköre függvényében. A többség szerint ez a törvény korlátozza a Kormány alkotmányos rendeletalkotási hatáskörét. Ez igaz, de ebből nem következik, hogy a korlátozott hatáskört mások (ti.: az OÉT, benne a munkavállalói és munkaadói szervezetek) gyakorolnák, ezért nem tartják a korlátozást alkotmányellenesnek.

Kétségtelen tény, hogy a köztársasági elnök már alkotmánybíró korában a demokratikus legitimitáció hiányáról polemizált. Változatlanul ezt teszi a 2006. évi indítványában is. Őt az egyetértési jog kizárólag abból a szempontból érdekli, hogy azt a szerinte nem legitimált OÉT gyakorolja. Valószínűsíthető, hogy a Nemzeti Csúcsból való távolmaradása is a legitimitációs dilemmával hozható összefüggésbe.

Tisztázatlan az alkotmányossági vizsgálat a nemzetközi jogi kötelezettséggel való összefüggés tekintetében is. A belső jogok összhangban vannak-e a nemzetközi jogi kötelezettségekkel? Milyen módon harmonizál a hazai jogszabály, a nemzetközi szerződés és az Alkotmány? Az Alkotmánybíróság határozata ugyan utalás tesz néhány külföldi példára, ám skandináv példákat nem véletlenül nem említ, mint ahogy figyelmen kívül hagyja az Európai Szociális Charta kollektív alkuhoz való jogának előírásait.

Az európai szociális párbeszéd minőségileg új szakasza az 1993. évi maastrichti szerződés, illetve a hozzá csatolt szociálpolitikai megállapodás elfogadásával kezdődött. Ezek ugyanis megteremtették azokat a szabályokat, amelyek nemcsak a közvetlen tárgyalást, hanem az európai szintű megállapodások létrehozását is lehetővé teszik. Márpedig a tárgyalásos-megállapodásos eljárás folyamán előtérbe kerül a kollektív alku, és bizonyos tekintetben háttérbe szorulnak az Európai Bizottság és az Európai Tanács jogkörei.

Amennyiben a felvázolt alkotmányossági kifogás és döntés mentén haladunk, elérhetjük azt, hogy a magyarországi szakszervezetek sem itthon, sem az Európai Unióban nem rúghatnak labdába. Ilyen logika mentén az érdemi párbeszéd, a megállapodás, néhány kérdésben az együttes döntés lehetőségeitől megfoszthatják az érdekvédőket. Ezáltal egyre inkább csak a kényszerítő eszközökkel élhetünk. Ez lesz a jövőnk? Hogyan tovább Országos Érdekegyeztető Tanács (OÉT), hogyan tovább Országos Közszolgálati Érdekegyeztető Tanács (KÖET), hogyan tovább ágazati és helyi önkormányzati érdekegyeztetés? Születhetnek-e legitim megállapodások a szakszervezetek és a kormány, illetve az önkormányzatok között? Hiszen ezek akár több évre is korlátozhatják a kormány, az önkormányzatok döntéseit. (Lásd: az Egységes Közszolgálati Sztrájkbizottság és a kormány 2007. február 19-i megállapodása, amely 2008-ra és 2009-re is bér- és keresetfizetési követelményeket fogalmaz meg, tehát korlátozza a kormányzati döntést.) Előbb-utóbb e tárgyban is alkotmányossági kifogások szülehetnek. Forduljunk Európához, vagy itthon az érdekvérvényesítés keményebb eszközeivel próbáljuk megoldani gondjainkat? Esetleg várjunk arra, hogy az Európai Unió ismételten megfogalmazza elmarasztalásait a magyarországi munkaügyi kapcsolatok, intézmények ügyében, mint ahogy 2000 márciusában tette?

HÁTUL KULLOGUNK, DE A PARLAMENT ELŐTT

A Szonda-Ipsos 2008 őszén végzett közvélemény-kutatásának eredményeit mutatjuk be. Az országos felnőtt népességet reprezentáló 3 000 fős minta alapján készült felmérés a közintézmények megítéléséről gyűjtötte össze a véleményeket. A kormány tevékenységét kritikusan értékeli a magyarok - ez nem újdonság, mint ahogy az sem, hogy a végrehajtó hatalom által felügyelt intézmények működésével viszont alapvetően elégedettek az emberek.

A kormány fennhatósága alá tartozó, az ország biztonságában fontos szerepet vállaló szervezeteket, intézményeket kedvezően értékeli a lakosság. Legpozitívabb a kép a tűzoltóságról és a katasztrófavédelemről: 80-as feladat-ellátási mutatója ritkán láthatóan magas minősítő pontszám a mai közvélemény-kutatásokban. A honvédség 68, a posta 65 pontot kapott: ezek az értékek tevékenységük elismerését jelentik. (Ami számunkra meglepetés, hiszen sokszor vagyunk elégedetlenek a késlekedő kézbesítésekkel, a postai sorban állásokkal.) A postai szolgáltatásokkal való elégedettség ugyanakkor a nagyobb településektől a kisebbek felé haladva mutat egyre kedvezőbb képet: Budapesten 57, a nagyvárosokban 60, a közepesekben és kisebbekben 64 pontra minősítik, míg a falvakban 72 pontot kapott az ott élőtől.

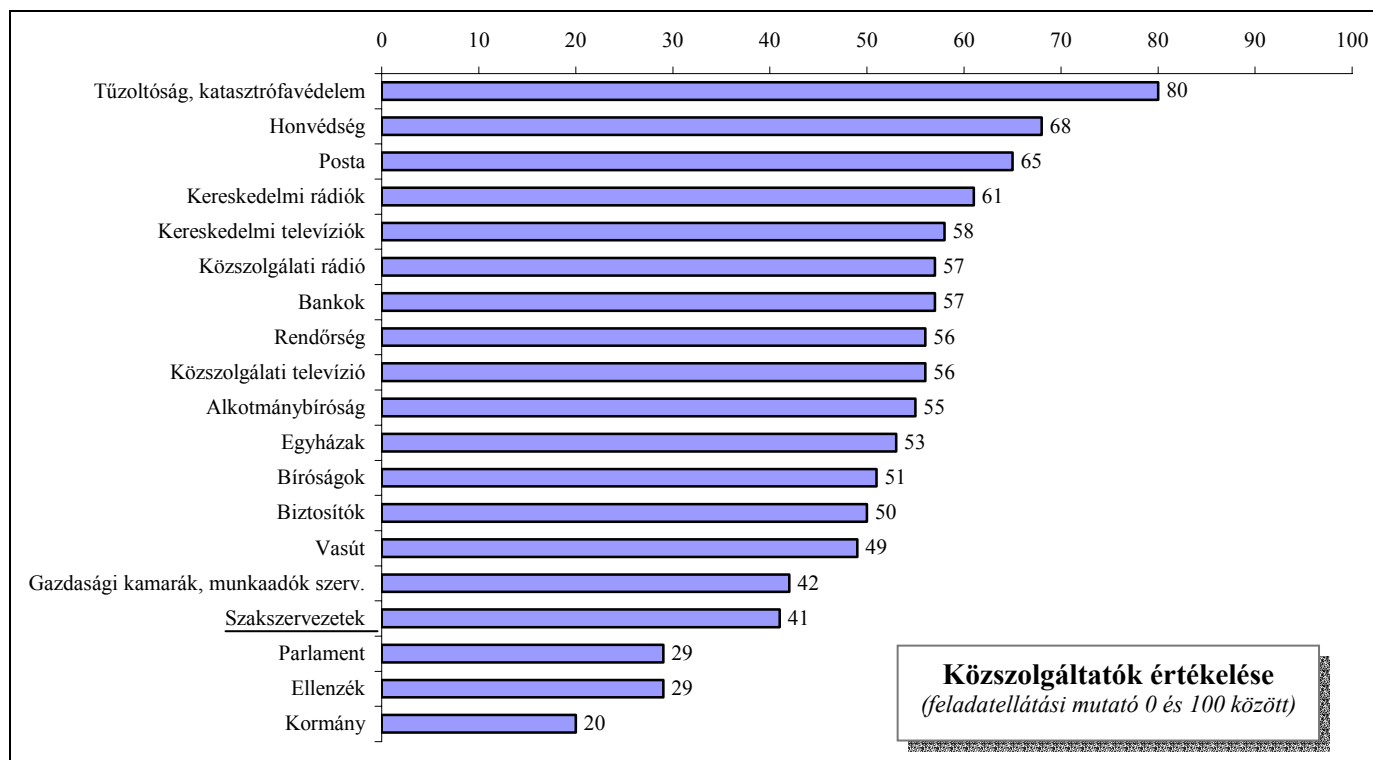
A rendőrség munkáját 56 pontra értékeli a lakosság. A közepes érték mögött markánsan eltérő vélemények állnak: a rendőrség munkájáról a nagyvárosokban 50 ponttal ítélték, a többi vidéki városban 58 ponttal fejezték ki a közepesenéssel valamivel kedvezőbb véleményüket az emberek. A falvakban még ennél is pozitívabban, 64 ponttal értékelték. Ennél is jelentősebb azonban a politikai differenciáltság: az MSZP hívei 69, a Fidesz támogatói 49 pontot adtak a rendőrség feladatellátására.

A közvélemény szerint erős közepesre teljesítenek a kereskedelmi és közszolgálati funkciókat ellátó elektronikus médiumok is, az 56 és 60 közötti tartományban találjuk mindegyiket.

A rangsor utolsó harmadába sorolta a közvélemény az érdek-egyeztetés két főszereplőjét, a munkaadókat és a szakszervezeteket. A 40 körüli pontszámok alapvetően kritikus összmegettelésről tanúskodnak. Mindkét szervezetről a szakképzetlenek és a munkanélküliek állították ki a legrosszabb bizonyítványt (30 körüli pontszámok), a szellemi munkát végzők a legjobbat (50 ponthoz közeli indexek). Ennek okairól a magyar szakszervezeti mozgalomnak mielőbb elemzést kellene készítenie!

A parlament teljesítményét negatívan, 29 pontra értékeli a közvélemény: az országgyűlés munkája minden rétegben az utolsó helyen áll. Mind a kormánypárti, mind az ellenzéki szavazók elégedetlenek.

A kormány megítélése erősen negatív, amit egy 100 fokú skálán 20 ponttal fejez ki a közvélemény - derül ki a Szonda Ipsos felméréséből. A magyar politika szereplőinek kritikája, hogy az ellenzék teljesítményét is csak 29 pontra minősítik a választópolgárok.



A pedagógusok számára fontosabb linkek

Oktatási és Kulturális Minisztérium www.okm.gov.hu
 Pedagógusok Szakszervezete, Pedagógusok Lapja www.pedagogusok.hu
 Közoktatási Információs Rendszer www.kir.hu
 Tankönyvrendelés www.tankonyv.info.hu
 Oktatástügyi Közvetítói Szolgálat www.oksz.ph.hu
 Oktatási jogok biztosa www.oktbiztos.hu
 Sulinet www.sulinet.hu/tart/kat/S
 Köznevelés www.koznev.hu
 Magyar Elektronikus Könyvtár www.mek.iif.hu
 Fővárosi Oktatástechnológiai Központ www.fok.hu
 Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum www.opkm.hu
 Magyar Elektronikus Taneszköz Adatbázis www.tanszertar.hu
 Országos Közoktatási Intézet www.oki.hu/oldal.php?tipus=index
 Magyar Pedagógia folyóirat www.magyarpedagogia.hu
 Mentor folyóirat www.mentormagazin.hu

Új Pedagógiai Szemle www.oki.hu/oldal.php?tipus=kiadvany&kod=2008-01
 Szakértői névjegyzék www.okev2-veszprem.sulinet.hu
 Osztályfőnökök Országos Szakmai Egyesülete www.osztalyfonok.hu
 Történelemtanárok Egylete www.tte.hu
 Nemzeti Tankönyvkiadó www.ntk.hu
 Általános iskolák listája www.kfki.hu/education/iskola_alt.html
 Középsiskolák listája www.kfki.hu/education/iskola_koz.html
 Középsiskolai Matematikai Lapok www.komal.hu
 Európai iskolák listája www.schulweb.de/en/europa
 Magyar Oktatási Tájékoztató www.mot.hu
 Tempus Közalapítvány www.tka.hu
 Magyar tanárok Egylete www.magartanarok.freeweb.u
 Földrajztanárok Egylete www.fte.hu/fooldal.html
 Testn. Tanárok Egyes. www.hupe.hu/de.html?kapcs/mttoe/index.html-body
 Interaktív oktatás www.iot.hu

A MAGYAR KÖZOKTATÁS MEGÚJÍTÁSÁÉRT

A „Magyarország holnap”-akció keretében három nemzeti kerekasztal létrehozását kezdeményezte a kormány: a nyugdíjak, a versenyképesség és az oktatás témakörében. A kerekasztalok személyi összetételét az Országgyűlés illetékes bizottságai, a Gazdasági és Szociális Tanács szakszervezeti és munkaadói oldala, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, a szakmai társaságok és a történelmi egyházak javaslatai alapján alakították ki. A kormány mindegyik bizottságba 4 főt delegált. (A 23 fős oktatási kerekasztal tagjait lásd az összeállítás végén.)

Az Oktatási és Gyermekesély Kerekasztal 2007. március 20-án kezdte el munkáját, amelyről lapunkban folyamatosan beszámoltunk. A kerekasztal tevékenysége a befejező szakaszához érkezett, és a hazai közoktatásra vonatkozó megállapítások, javaslatok, kezdeményezések könyvben is megjelentek magyar és angol nyelven. A „Zöld könyv a magyar közoktatás megújításáért” című kötet megvásárolható a nagyobb könyvesboltokban, szövege letölthető az Oktatási és Gyermekesély Kerekasztal honlapjáról: http://oktatás.magyarorszagholnap.hu/wiki/A_Kerekasztal. A könyvbemutató szakmai konferenciájára az eredeti tervek szerint 2008. október 18-án, az MTA-székház nagytermében került volna sor. A világban és hazánkban is zajló válságjelenségek azonban elodázták a rendezvényt, mert ezen a napon és ezen a helyszínen a miniszterelnök kezdeményezésére a Nemzeti Csúcs ülésezett. Ezért a szakmai konferencia később lesz.

Súlyosabb probléma viszont, hogy a kerekasztal javaslatai alapján összeállított „Új tudás”-program indításának, megvalósításának anyagi feltételeit, köztük a pedagógusok bérfelzárkóztatását szolgáló első lépéseit a pénzügyi-gazdasági válság megkérdőjelezi.

Összeállításunkban röviden bemutatjuk az Oktatási és Gyermekesély Kerekasztal által megjelölt célokat és a könyv fejezeteit.

A magyar közoktatás problémáinak a kezelésére négy alapvető célt jelölt ki az Oktatási és Gyermekesély Kerekasztal. A kutatási eredmények, valamint a sikeres oktatási reformok egyértelmű tapasztalatai alapján először is a tanári kar minőségét és ezáltal a tanári szakma társadalmi presztízsét javító intézkedéseket tartjuk a legfontosabbnak. Nemzetközi tapasztalatok alapján kulcskérdés, hogy minél több tehetséges fiatal válassza a tanári pályát. Ehhez a pedagógusok relatív jövedelmi helyzetének javítását javasoljuk. Fontosnak tartjuk azt is, hogy a tanárképző és -továbbképző helyek a magasabb presztízs kívívására alkalmas tudást közvetítsenek. Ehhez szükség van arra, hogy a tanárképzésben növekedjen a nemzetközi tudományos életben mérhető módon elismert kutatóegyetemek súlya.

Második célként „a tananyagot csupán közvetítő iskola” meghaladását jelöljük meg. Ezért az alapkészségeket fejlesztő oktatást érdemes célul kitűzni, amely a tanulók közötti teljesítményeltéréseket fejlődési fázisbeli különbségként fogja fel, és a fejlesztést mindenkinél meghatározott kritériumok eléréséig folytatja.

A harmadik cél megelőzni a behozhatatlan induló lemaradásokat és túllépni a tanulók közötti különbségekre szegregációval válaszoló gyakorlaton. Az iskoláskor előtt kialakuló fejlődési hátrányok megelőzésében fontos szerep hárul a gyermekgondozást és -nevelést segítő intézményekre, beleértve a ma még kevésbé elterjedt alternatív formákat is, valamint a szülői készségeket fejlesztő, illetve a gyermekszegénységet mérséklő programokat és kezdeményezéseket. Az iskolában deszegregációs programra és oktatásirányítási változásokra van szükség.

A negyedik cél az, hogy az iskolai munka és az oktatás fejlesztése megfelelő visszacsatolások alapján történjen. Az egyén, az iskola és az iskolarendszer egésze kaphasson szakszerűen felvett adatokon nyugvó, nehezen manipulálható jelzést a fejlődéséről, illetve a munkája minőségéről.

Kérdés, lehetséges-e úgy megváltoztatni egy ország oktatási rendszerét, hogy az a fejlődés motorjává váljék. Az utóbbi évtizedekben a kérdés eldőlt. Számos ország példája mutatja, hogy a válasz egyértelmű igen! A tanulásban élen járó skandináv országok az élet számos területén kivívták a világ csodálatát. A gazdasági versenyképességi rangsor vezető helyein állnak, az életminőség számos mutatójában a világ legjobbjai közé tartoznak — legyen szó a magas várható élettartamról, a környezet megóvására tett erőfeszítésekről, vagy akár a korrupció, a bűnözés alacsony szintjéről. Ezek az országok nem a semmiből jöttek, jó feltételekkel indultak, alig egy nemzedék alatt a középmezőből az élvonalba törtek. Ma már látjuk, hogy ennek a látványos fejlődésnek a háttérben a kitűnő színvonalú közoktatás és az élet minden területét átható tanulás áll. Mindezt meggyőzően bizonyítják a nemzetközi tudásszint-vizsgálatokon elért eredmények.

Ugyanezek a felmérések egy másik országocsoportot is az érdeklődés középpontjába állítottak. A délkelet-ázsiai „kis tigrisek” nagyon mélyről indulva, egyetlen generáció alatt jutottak a modern világ élvonalába. A két térség országai, kultúrájukat, politikai berendezkedésüket tekintve, nagyon különböznek egymástól, viszonyuk a tudáshoz, a tanulóhoz azonban nagyon hasonló: látvá-

nyos fejlődésük motorja oktatási rendszereik gyökeres megújulása volt.

Az Egyesült Államokban a hatvanas években a szputnyiksokk adta meg az első lökést az iskolarendszer megújításának. A nemzetközi felmérésekben elért rendkívül gyenge amerikai eredmények és az ázsiai versenytársak látványos felemelkedése tovább ösztönözte a reformokat. Egy olyan országban, amelynek tudás-utánpótlását évszázadokon keresztül a bevándorlás biztosította, csaknem ötven év tudatos és koncentrált erőfeszítése kellett ahhoz, hogy az eredmények megmutatkozzanak: az amerikai gyermekek a hetvenes évek utolsó helyeiről mára feljöttek a nemzetközi középmezőnybe.

A hozzánk kulturálisan, az iskolarendszer fejlődését és jelenkori problémáit tekintve közelebb álló Németországnak is szembe kellett néznie a negatív tendenciák következményeivel: az iskolarendszer megmerevedett, nem ment keresztül a modern kor által megkövetelt szerkezeti és tartalmi változásokon. A nemzetközi felmérések eredményeinek megismerését követő „PISA-sokk” a széles közvéleményt is meggyőzte a változások szükségességéről. Az anyagi és a szellemi erőforrások példátlan koncentrációjával nagy léptékű fejlesztőprogramok indultak el az ezredfordulót követő években.

Magyarország oktatási rendszere hosszú időn keresztül viszonylag jól teljesített, egyes korszakokban és egyes területeken nemzetközi mércével mérve is kiemelkedő eredményeket mutatott fel. Az egyetlen tankönyvre épülő, lényegében változatlan, évtizedek tanítási tapasztalatain keresztül csiszolódó rendszer a maga korlátai között megbízhatóan működött. A folyamatos romlást, a lassú leszakadást nem jelezték látványos megrázkódtatások. Mára azonban a problémák olyan tömege halmozódott fel, amelyekkel feltétlenül foglalkozni kell. A mai feszültségek többsége a rendszerváltozás előtti időszakig nyúlik vissza. Az előző politikai rendszerben nem váltak nyilvánvalóvá az oktatásból alacsony tudásszinttel kikerülő, bonyolultabb tevékenységek elsajátítására képtelen fiatalok gondjai. Ennek következményeit ma is érezzük az alacsony magyar foglalkoztatási arányokon.

Az oktatási rendszer átalakulása hirtelen, a szerves fejlődés előnyeit nélkülözve ment végbe. Sok gyermek kiszorult az óvodai nevelésből; az iskolák között a tanulók szociális háttérét tekintve szélsőséges különbségek alakultak ki; az oktatásirányítás mindmáig képtelen volt hatásosan fellepni az iskolai szegregáció ellen; a középfokú továbbtanulási arányok növekedése következtében pedig számottevően megváltozott a középiskolák társadalmi összetétele. Ezekkel a jelentős változásokkal nem tartottak lépést a tantervek, illetve tanítási módszerek. Miközben a tantervfejlesztés a világban önálló tudományággá vált, nálunk a decentralizáció az ilyen irányú felkészültséggel nem rendelkező pedagógusok tömegeit ösztönözte, kényszerítette helyi tantervek írására. Kipróbálatlan tankönyvek sokasága árasztotta el az iskolákat, és semmi sem garantálja, hogy e tankönyvek helyi kombinációjából egységes tudás álljon össze. A tanulók megértés nélküli memorizálásra kényszerülnek. Nehezen megszerzett tudásuk elemekre bomlik, alkalmazhatatlan, és gyorsan felejtődik.

A megvalósult tantervek – ahogy végül az iskolában összerendeződnek a tanulnivalók –, a tankönyvek, a tanítási módszerek ma Magyar-

országon évtizedekkel elmaradnak a lehetőségektől, és nincs a rendszerben olyan mechanizmus, amely ezen a helyzeten változtatna. A tanítás minőségéről nem állnak rendelkezésre hasznavehető adatok, megfosztva a szülőket és az iskolafenntartókat a hatékony ellenőrzés lehetőségétől. Nem működnek azok a csatornák, amelyeken az új tudás beáramolhatna az oktatási rendszerbe: kevés az olyan tudományos kutatás, amely az eredendően új tudás létrehozásának eszköze lehetne, és elmaradott a tanárképzés és -továbbképzés, amely a személyes tudás megsokszorozását szolgálhatná. Magyarországon a tanárképzésre a mennyiségi túlképzés és a minőségi alulképzés jellemző.

Lemaradásunk a nyelvtudás tekintetében sem csökkent. Míg a nyugati országokban az utca embere is többnyelvű, nálunk a kulcsszerepet játszó értelmiség – például tanári – pályákon sem természetes a legalább az idegen nyelvű írott szövegek megértéséhez szükséges nyelvtudás. Miközben az elmúlt másfél évtizedben milliárdok folytak el a tanárok továbbképzésére, nyelvtudás hiányában a tanárok ma sem férnek hozzá a világhálón óriási tömegben rendelkezésre álló forrásokhoz. Nem haladtunk megfelelő ütemben a tanárok informatikai hozzáértésének fejlesztésével sem. A drága beruházások, fejlesztések kihasználatlanok maradnak, ha a tanárok félelemmel közelednek ahhoz a technológiához, amely tanítványaik életének szerves részévé vált.

A szakoktatás továbbra is a napi igényeknek megfelelő szűk ismeretek átadását tekinti legfontosabb céljának. A tömeges középiskolai lemorzsolódás megelőzésére és következményeinek felszámolására még kezdeti lépések sem történtek.

Az Oktatás és Gyermekesély Kerekasztal tagjait az a meggyőződés vezette, hogy az iskolarendszer nem újulhat meg egymástól elszigetelt reformkezdeményezések révén, hogy az oktatás nemzeti ügy, amelynek fejlesztését ki kell vonni a napi politika erőteréből, és hogy halaszthatatlan feladat az új folyamatok elindítása. *Újra kell értelmezni az iskola küldetését, a tudás létrehozásában betöltött feladatát, kiemelkedő szerepet juttatva a mindennapokban használható tudás és az alkalmazkodóképesség fejlesztésének.*

A könyv fejezetei:

I. A KÖZOKTATÁS MEGÚJÍTÁSA

A kora gyermekkori fejlődés elősegítése [HERCZOG MÁRIA]; Az alsó tagozatos oktatás megújítása [NAGY JÓZSEF]; A közoktatás második szakasza és az érettségi vizsga [CSAPÓ BENŐ]; Szakképzés és lemorzsolódás [LISKÓ ILONA]; Esélyegyenlőség, deszegregáció [HAVAS GÁBOR]; A különleges oktatást, nevelést és

rehabilitációs célú fejlesztést igénylő (SNI) gyermekek ellátásának gyakorlata és a szükséges teendők [CSÉPE VALÉRIA]; A közoktatási intézmények teljesítményének mérése-értékelése, az iskolák elszámoltathatósága [KERTESI GÁBOR]

II. A MEGÚJÍTÁS KÜLSŐ ELŐFELTÉTELEI

Tanárképzés, továbbképzés [KÁRPÁTI ANDREA]; A tanulás és tanítás tudományos megalapozása [CSAPÓ BENŐ]; Az iskolaügy intézményrendszere, finanszírozása [VARGA JÚLIA]; Foglalkoztatáspolitikai eszközök az oktatási reformok sikerének előmozdítására [KÖLLŐ JÁNOS]; A demográfiai folyamatok hatása a közoktatás költségvetésére [LANNERT JUDIT]

Az Oktatás és Gyermekesély Kerekasztal tagjai: *Fazekas Károly* (MTA közgazdaságtudományi Intézet, igazgató), a kerekasztal elnöke; *Ádám György* (ELTE, emeritus egyetemi tanár); *Árok Antal* (Pedagógusok Szakszervezete, alelnök, Pedagógusok Lapja, főszerkesztő); *Bajzák Erzsébet* (Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézet, intézetvezető); *Bihall Tamás* (Magyar Kereskedelmi és Iparkamara, alelnök, Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kereskedelmi és Iparkamara, elnök); *Csapó Benő* (Szegedi Tudományegyetem Neveléstudományi Intézet, egyetemi tanár, intézetvezető); *Csépe Valéria* (MTA Pszichológiai Kutatóintézet, kutatóprofesszor, Magyar Tudományos Akadémia, főtitkárhelyettes); *Hankiss Elemér* (ELTE, egyetemi tanár); *Havas Gábor* (MTA Szociológiai Intézet, tudományos főmunkatárs); *Herczog Mária* (Eszterházy Károly Főiskola, egyetemi docens); *Horn György* (Alternatív Közgazdasági Gimnázium, pedagógiai vezető); *Kárpáti Andrea* (ELTE Természettudományi Kar Multimédia-pedagógiai és Oktatástechnológiai Központ, egyetemi tanár); *Kertesi Gábor* (MTA Közgazdaságtudományi Intézet, tudományos tanácsadó); *Köllő János* (MTA Közgazdaságtudományi Intézet, tudományos főmunkatárs); *Lannert Judit* (Tárki-Tudok Tudásmeledzsment és Oktatáskutató Központ Zrt., vezérigazgató); *† Liskó Ilona* (Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, tudományos főmunkatárs); *Nagy József* (Szegedi Tudományegyetem Neveléstudományi Intézet, professzor emeritus); *Nagyné Román Margit* (Nyírvidek Térségi Integrált Szakképző Központ, ügyvezető); *Nahalka István* (ELTE PPK Neveléstudományi Intézet, egyetemi docens); *Révész Magda* (Fióka Gyermek- és Ifjúságvédelmi Szolgálat, intézményvezető); *Tölli Balázs* (Berzsenyi Dániel Evangélikus Gimnázium, igazgató); *Varga Júlia* (Budapesti Corvinus Egyetem, egyetemi docens); *Vasa László* (Szent István Egyetem, egyetemi docens).

A kelet- és közép-európai országok oktatási szakszervezeteinek nyilatkozata

A kelet- és közép-európai térség országainak pedagógus-szakszervezetei rendszeresen találkoznak az oktatás aktuális kérdéseinek megbeszélése, a közös kezdeményezések kialakítása ügyében. Ez évben Horvátország fővárosában, Zágrábban 2008. október 2-4. közötti időszakban tartották tanácskozásukat. Az Oktatási Internacionálé Páneurópai Szervezete által összehívott kerekasztalon 17 kelet- és közép-európai országból 26 szervezet képviselője volt jelen. A PSZ képviselőjében Szabó Zsuzsa alelnök vett részt a „Minőségi tanárok, minőségi oktatás” témakörben rendezett konferencián, amelyen nagy hangsúlyt kapott a pedagógus szerepe a minőségi közoktatás kialakításában. Mindehhez azonban nemcsak magas fokú felkészültség kell, hanem megfelelő élet- és munkakörülmények, a biztos megélhetést nyújtó bérek is szükségesek.

A tanácskozáson részt vevő oktatási szakszervezetek az alábbi közös nyilatkozatot fogadták el.

1. Gazdasági nehézségek idején a kormányoknak növelniük kell az oktatási szolgáltatásokra szánt kiadásait, hogy jobban felkészítsék diákjaikat a munka világára, és hogy a tanulók a saját életükben előforduló hasonló gazdasági nehézségek hatásait megfelelően tudják kezelni.
2. A magas színvonalú tanári oktatás és képzés létfontosságú feltétele a minőségi oktatásnak, a minőségi tanerő szakmában való megtartása érdekében jó fizetést és jó munkakörülményeket kell biztosítani számukra.
3. A kora gyermekkori oktatást alanyi jogon, az ingyenes közoktatás részeként elérhetővé kell tenni mindenki számára, aki szeretné igénybe venni.
4. A felsőoktatási dolgozóknak és a diákoknak joguk van a mobilitáshoz, adminisztratív vízumtól vagy más hátráltató tényezőktől mentesen; külföldi tartózkodásuk alatt joguk van a teljes körű anyagi és szociális biztonsághoz, és munkájuk, illetve tanulmányaik teljes körű elismeréséhez hazájukba való visszatérésüket követően.
5. A tanári szakszervezeteknek rendszeresen felül kell vizsgálniuk belső szerkezetüket és a szervezetet annak érdekében, hogy a leghatékonyabb módon tudják képviselni tagjaikat.
6. Minden egyes országban a tanári szakszervezeteknek együtt kell működniük egy stabil tárgyalási szerveződés megteremtése érdekében, melyen keresztül képviseltetik magukat a munkáltatójukkal való tárgyalásokon.
7. Az Oktatási Internacionálé európai régiójának speciális képzési programokat kell kínálnia a tagszervezetei részére a kelet- és közép-európai országokban, hogy szervezetüket, illetve tárgyalási képességeiket és folyamataikat fejleszthessék.

NEMZETI CSÚCS, AZ ÚTKERESÉS FÓRUMA

A miniszterelnök kezdeményezésére 2008. október 18-án a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) dísztermében ült össze a Nemzeti Csúcs, amelyen a résztvevők között ott voltak a szakszervezeti konföderációk vezetői is. A fórumról adott áttekintésünk természetesen nem lehet teljes körű, hiszen a vitában 57 hozzászólás hangzott el. Elsősorban a pártelnökök és a szakszervezeti vezetők hozzászólásából közlünk részleteket a véleménynyilvánítás sorrendjében. Reméljük, hogy ezekkel is sikerül átfogó képet adni arról a tanácskozásról, amelyhez hasonló összejövetel hosszú ideje nem volt hazánkban. A Nemzeti Csúcsot Pálinkás József, az MTA elnöke nyitotta meg, a zárszót pedig Glatz Ferenc, az Akadémia korábbi elnöke mondotta.

PÁLINKÁS JÓZSEF, az MTA elnöke: Ez a hely a gondolatok színtere. Ide az emberek gondolatokkal érkeznek és gondolatokat visznek haza. Az itt az elhangzó szavaknak egyetlen fedezete van: az igazságtartalmuk. A mai tanácskozás üzenete, hogy az ország érdekében vagyunk itt. A jelenlevők a nemzetért tartották szükségesnek, hogy eljőjenek. Nem szeretném azonban, ha a mai eszmecsere a résztvevőkben vagy az állampolgároknak hamis várakozást ébresztene. Összejövetelünknek nincs közjogi státusza, így nem lesznek közjogi következményei sem. Szellemi és lelki következményei azonban lehetnek.

GYURCSÁNY FERENC miniszterelnök: A Nemzeti Csúcs nem döntéshozó testület. Hogy is lehetne az? Arra ott vannak az állam szervei, szervezetei, a parlament, a kormány, az önkormányzatok, a független intézmények. A Nemzeti Csúcs az elemzés, az értékelés, az útkeresés, a párbeszéd fóruma. Annak a kifejezése, hogy metsző, időnként bántó vitáink ellenére is tudunk egy asztal köré ülni és tudjuk közösen szolgálni a hazát.

Magyarország bankrendszere erős, de bárhová nézünk, azt látjuk a világban, hogy a bizalmatlanság az úr. A bankok vonakodnak egymásnak pénzt adni. Ugyanez a sorsa az embereknek és a vállalatoknak. Tegyük hozzá, hasonló helyzetben vannak az államok is. Ha kapnak is pénzt, akkor drágábban és nehezebb feltételek között.

A bizalmatlanság mellett megjelent a spekuláció is. Ilyen spekulációs támadás ért bennünket a múlt hét végén. A válságelhárító azonnali lépéseket, ha ezek szükségesek, továbbra is tenni kell. Ebben nekünk a Nemzeti Csúcs közvetlenül nem tud segíteni. Itt cselekedni kell holnap, holnapután, azután, és azt tudom mondani, hogy a kormány és az állam szervei cselekedni fognak. Késlekedés nélkül, úgy, ahogyan eddig is tették. Van ugyanakkor egy sor olyan intézkedés, amely túlmutat a mai napon, amely a következő hónapokra és a következő évekre vonatkozik. Az a feladatunk, hogy ezekben az intézkedésekben azt tartsuk szem előtt, hogy megvédjük az állam érdekeit, megvédjük a vállalkozások érdekeit és megvédjük az emberek érdekeit.

Azt kérem mindazoktól, akiknek gazdaságpolitikájában kiemelkedő szerepet foglal el a versenyképesség javításának egyébként fontos eszközei közül az azonnali adócsökkentés, hogy legyenek belátással. Legyenek belátással, ne csökkentsék az állam cselekvőképességét olyannyira a válság időszakában, hogy ha majd kell, esetleg ne tudjon beavatkozni, ne tudja védeni a polgárok és védeni a vállalkozások érdekeit. Szükség van és szükség lesz adócsökkentésre, mihelyst enged szorításából a pénzügyi válság és egyensúly környékén van gazdaságunk. A 3–4 százalékos növekedéshez visszatérő gazdaság 3–500 milliárd forint adócsökkentés lehetőségét teremti meg a számunkra.

Ugyanezt a mértéktartást kérem a munkavállalóktól és a munkaadóktól. Ma a munkahelyek megőrzése a legfontosabb. A munkahelyek megőrzése azt követeli tőlünk, hogy óvatosan tervezzünk és óvatos bérpolitikával álljunk elő. Megegyezni az Országos Érdekegyeztető Tanácsban kell, nem nekünk. De elmondhatjuk: azt gondoljuk, hogy méltányos megállapodásokra van szükség. Méltányosságra a munkavállalóktól, méltányosságra a munkaadóktól.

Azt kérjük: ha az lehetséges, a bérek, a jövedelmek növekedése tartson lépést az inflációval, a munkavállalók pedig ne indítsanak küzdelmet ennél nagyobb béremelésért.

Ami a vállalkozásokat illeti: ebben a helyzetben különösen fontos, hogy az állam saját eszközeivel segítse a munkahelyek megőrzését. Ha kevesebb a forrás a piacon, akkor mi saját eszközeinkkel segítjük a vállalkozásokat, elsősorban a hazai kis- és középvállalkozásokat. A válság elhárításához, a szükséges fejlesztésekhez 800 milliárd forintot bocsátunk a hazai kis- és középvállalkozások rendelkezésére. Adunk nekik vissza nem térítendő támogatást, olcsóbb hitelt, garanciát.

A pártpolitizálás helyett most nemzeti összefogásra van szükség. A versengés mellett most az együttműködés a fontosabb. A válság nem tesz különbséget bal- és jobboldali emberek között. Ha az állam bajba kerül, akkor ennek következményei mindenkit érintenek, függetlenül pártszimpátiától, vallási, kulturális vagy bármely más meggyőződéstől. Magyarország, a magyar emberek és a vállalatok érdekei most fontosabbak a pártok és a politikusok érdekeinél. Nem az számít, hogy tegnap csatáztunk; ez most az együttműködés ideje.

A Nemzeti Csúcs már önmagában azzal is, hogy létrejött és hosszú évek után újra egy asztal körül ülünk, megmutatta az összefogás erejét. Ez nagy siker. Fontos üzenet Magyarországnak, az egész világnak. Azt mondjuk: ha kell, értjük az együttműködés kötelességét. Éppen ezért köszönöm mindazoknak, akik eljöttek, és sajnálom, ha valaki nem jött el.

Ez a siker ugyanakkor arra is bátorít, hogy messzebbre nézzünk. Láthatjuk jó néhány európai ország példáját, azokét, amelyek nehéz időszakban túl tudtak lépni a bénító megosztottságon és közös nemzeti programot dolgoztak ki országuk megerősítésére és fejlesztésére. Követhetnénk a példájukat.

ORBÁN VIKTOR, a Fidesz elnöke: Sok szó esett már a válság okairól. Hallottunk a liberalizmus végéről, a pénzkapitalizmus válságáról vagy a bankrendszer ellenőrzésének hiányáról. A valódi ok azonban, amely a válság mögött meghúzódik, nem más, mint az emberi gyarlóság. Ezt a válságot emberek okozták, emberi gyarlóság okozta. Pénzhiány, kapzsiság, mértéktelenség és nyereszkesedés. Milliárdos vállalat- és bankvezetőknek csak az járt a fejükben, hogyan és miképpen lehetne újra és újra egyre csak több és több pénzt begyűjteni. Loptak, – beszéljünk egyenesen – csaltak, hazudtak, adatokat hamisítottak meg és eltitkolták a valóságot.

Miért ültünk hát össze, tisztelt hölgyeim és uraim? Beszéljünk egyenesen: nem a világválság miatt vagyunk itt. Nem a magyar gazdasági helyzet miatt vagyunk itt. Hiszen más országok sem hívtak össze ilyen furcsa gyülekezeteket, mint amilyen a miénk. Helyette felelősen, gyorsan, fontos döntéseket hoztak. Lássuk be, azért vagyunk itt, mert a magyar kisebbségi kormány tehetetlen a válsággal szemben. És maga ez a találkozó ennek a ténynek a bizonyítéka. Persze, már ez is eredmény, legalább az egész ország láthatja hányadán is állunk.

Abban persze a Fidesz—Magyar Polgári Szövetség minden vezetője egyetért, hogy összefogásra van szükség. A kérdés csak az, hogy mi ellen kell összefognunk.

Kedves barátaim! Összefognunk a kormány által tervezett megszorító csomag ellen kell. Rá kell vennünk a parlamentet, meg kell győznünk a parlamenti képviselőinket arról, hogy utasítsák el ezt a készülődőfélben lévő csomagot, és helyette lépünk egy másik útra, lépünk a növekedés útjára, hirdessünk meg közösen egy növekedési programot. Ennek középpontjában kétségtelenül az adócsökkentés áll majd. De azt is világosan meg kell mondanunk Magyarországot polgárainak, hogy az adócsökkentés önmagában nem elegendő. Vele együtt más dolgoknak is meg kell történniük. Minek is? Először is a politikai változásnak.

Összefoglalóan arra a kérdésre, hogy mit kell tenni, azt mondhatom Önöknek: adó- és járulékreform kell, foglalkoztatási reform kell, fejlesztéspolitikai reform kell, politikai és kormányzati reform kell. A Fidesz—Magyar Polgári Szövetség ezekben a reformkérdésekben, és csak ezekben a reformkérdésekben hajlandó együttműködni, és hajlandó összefogni.

Meggyőződésem: ha ezeket a lépéseket megtesszük, létrejön egy jelentős adócsökkentés föltétele anélkül, hogy veszélyeztetnénk a szociális biztonságot, és mindemellett fenntarthatjuk a pénzügyi egyensúlyt. Tehát a szociális biztonság és a pénzügyi egyensúly fenntartása

mellett is lehet adót csökkenteni, ha végrehajjuk az általunk javasolt lépéseket.

FODOR GÁBOR, az SZDSZ elnöke: Hadd szögezzem le rögtön az elején, hogy azért vagyunk itt, ezen a tanácskozáson, mert az a meggyőződésünk, hogy félre kell tennünk minden rövid távú, ha úgy tetszik, pártérdeket, és meg kell próbálnunk hazánk érdekét szolgálni a lehető legjobban és a lehető legnemesebben. Egy olyan pillanatban vagyunk, amikor a világ megremeg körülöttünk, Magyarország is megremeg, és ezt nekünk, felelős politikusokként, Magyarországnak kell vennünk. Komolyan kell vennünk létező intézményeinket, ki kell állnunk a piacgazdaság mellett, ki kell állnunk a demokratikus intézményrendszer mellett.

Örömmel hallgatunk meg minden felvetést egy ilyen tanácskozáson, ezért is jöttünk, hogy jó gondolatokat találjunk, és felhasználjuk őket a parlamenti munkánkban. De szeretnénk világossá tenni azt is: a Magyar Köztársaságnak van nemzeti csúcsa, ez állandóan működik, úgy hívják, hogy magyar parlament. És azokat a kérdéseket kell megoldani, amelyekről beszélünk a magyar parlamentben. A Magyar Köztársaságnak van kormánya, és azokat a döntéseket, amelyeknek meg kell születniük, a Magyar Köztársaság Kormányának kell meghoznia.

A gondolatok természetesen máshol is fölmerülhetnek. Azért vagyunk itt, hogy meghallgassuk és a demokratikus intézményrendszer működő keretei között, azt erősítve használjuk fel őket.

Ez az első számú feladatunk, idáig kell eljutnunk, hogy világossá tegyük: mindannyian a haza javát akarjuk. Különböző megoldásaink vannak, de ezeket kellő nyitottsággal kell elfogadnunk, mert egyébként semmiféle összefogás nem vezet sikerre. Szeretném azt is világossá tenni, hogy a közös útkeresésben mi, liberálisok szintén rendelkezünk javaslatokkal, amelyek – meggyőződésünk szerint – fontosak az ország számára. Három pontban szeretném ezeket összefoglalni.

Először is az a meggyőződésünk, hogy elengedhetetlen és szükséges már ebben az évben a költségvetés kiadásainak csökkentése, a hiánycél közelítése a 3 százalékhoz. Ez az, ami ma Magyarországnak rövid távon segítséget nyújt.

Másfelől elengedhetetlen, hogy azt a költségvetési plafontörvényjavaslatot, amelyet beterjesztettünk – egyébként a takarékos állami gazdálkodásról szól –, fogadják el kellő tartalommal, kellő keménységgel a magyar parlament, mert ez az, ami megfékezi a pazarló államot, ez az, ami megfékezi a pazarló kiadásokat.

Harmadrészt – és ezt is szeretném világossá tenni – nem vagyunk hajlandók lemondani az adóreformról. Nem leszünk abban partnerek, hogy a válságra való hivatkozással tegyünk félre minden átfogó átalakítást. Nem lehet megtenni, mert ezzel nem szolgáljuk Magyarországot és a magyar gazdaság érdekét.

DÁVID IBOLYA, az MDF elnöke: A Magyar Demokrata Fórum elfogadta a meghívást a Nemzeti Csúcsra, mert válság van, és a válság ma mindent felülír a világban, Európában és Magyarországon is. Csökönys elutasítással és a jelenlegi patthelyzet művi életben tartásával nem tudunk hatékony válaszokat adni erre a kihívásra. Ahogy a tétlenséggel és a mellébeszéléssel sem. Egy felelős politikai erő ma tudja, hogy nincs itt az idő PR-akciókra.

Egyszer már volt egy hamis érvekre épített, mézesmázos összefogás. Úgy hívtuk, hogy 100 napos program. Miután a Magyar Demokrata Fórum volt az egvedülő, amelyik 2002-ben elutasította ezt a 100 napos programot, két hónapig félve mertünk kilépni az utcára, mert számolnunk kellett azzal a váddal, hogy mi vagyunk azok, akik nem zavartak meg egy jóléti csomagot. Kaptunk hideget is, meg meleget is. Nem volt könnyű.

Mára azonban bebizonyosodott, hogy a hamis illúziókra épített program tönkretette az országot. Tönkretette az országot, mert egy olyan kényszerpályára állította, amely elvezetett oda, hogy ma is fizetünk: 6-7000 milliárd forint ennek a végső következménye. Ez a hárompárti döntés, az MSZP, a Fidesz és az SZDSZ döntése tönkretette a költségvetést és a magyar gazdaságot.

Mi, konzervatívok ki merjük mondani, mit kell tenni a válság és a pénzügyi spekulációk kivédése érdekében. Ahhoz, hogy elkerüljük a katasztrófát, a kormánynak és a parlamentnek fájdalmas döntéseket kell meghoznia. És erről nemcsak zárt üléseken kellene beszélni. Ahhoz, hogy jövőre ne legyen sokkal rosszabb, azért ma mindenkinek el kell viselnie a nehézségeket. Az MDF ezért egy 2009. december 31-ig tartó,

egyéves válságkezelési intézkedéscsomagot javasol a kormánynak és a parlamentnek. Célja, hogy elkerüljük a válságot, hogy elkerüljük az adósságszpirált.

Fontolják meg a következőket: a 13. havi nyugdíj egyéves felfüggesztése, a nyugdíjak 2008-as nominálértéken tartása egy évig. A közalkalmazotti és köztisztviselői bérek 2008-as szinten tartása, szintén nominálisan egy évig. Az idej jutalmak és bónuszok eltörlése a közszférában. Erős önmérsékletet kérünk a pénz- és tőkepiacokon a bónuszok és jutalmak tekintetében. Ne kövessék azt a rossz gyakorlatot, nyugati példát, hogy a válság ellenére milliárdokat osztanak szét maguknak, miközben nem adnak hitelt a vállalkozóknak. Az egészségügyi hozzájárulás kiterjesztése minden, a munkaerőpiacon aktívnak tekinthető személyre. A vállalkozásoknak adott vissza nem térítendő támogatások felfüggesztése, vagy átalakítása hiteltámogatással vagy állami garanciavállalással. A családi pótlékok újragondolása, a segélyekkel kapcsolatos visszaélések, szociális kiadások korlátozása.

Az egyéves válságkezelési program után, 2010. január 1-jétől be kell vezetni az adóreformot, be kell vezetni az adócsökkentést. Az egykulcsos adót továbbra is javasoljuk, hogy legyen egyszeri adóamnestia ebben az országban. Utána viszont az adóhatóság kérlelhetetlen szigorral szedjen be minden adót, ne legyenek potyautasok, kényszervállalkozók és off-shore ügyeskedők Magyarországon.

BORSIK JÁNOS, az Autonóm Szakszervezeti Szövetség elnöke: Szükség van az ilyen megbeszélésekre és találkozókra, még ha valakinek ez gyülekezet is.

Egyetértek a Nemzeti Csúcs gondolatával, ezért fogadtam el a meghívást. Azt, hogy a mai tanácskozás milyen eredménnyel zárul, együtt fogjuk látni, közösen. Sikerül-e gondoljaink megoldási módozatait társadalmi konszenzus közelébe juttatni, vagy sem? Majd meglátjuk.

Mindenesetre mutatkoznak az első eredmények. A Nemzeti Csúcs összehívása és az ezzel kapcsolatos meghívók kiküldése néhány politikusot zavarba hozott. El kell tudni dönteni, hogy részt vesz-e az ember egy ilyen találkozáson, vagy nem. És ha igen, akkor körülbelül milyen filozófiával és milyen stratégiával.

A nemzetközi és hazai pénzügyi válság súlyos következményekkel járhat Magyarországon. Viszonylag rövidebb idejűre várják a pénzügyi válságot, de mindenki belátja, hogy az ezt követő, illetve már kialakulóban lévő gazdasági recesszió nem lesz ilyen rövid. Tehát mi is úgy véljük, hogy elhúzódó hatásai lehetnek a mostani pénzügyi válságnak és a gazdasági recesszióknak.

Magyarország keresztúthoz érkezett. Hogy melyik utat kell választania, abban talán segít, ha értékrendünkben a társadalmi szolidaritást, az esélyegyenlőséget vesszük alapul. Ha az embert állítjuk első helyre, akkor minden más csak ezután következhet, így a tévedés ki van zárva. Álláspontom szerint le kell számolni a piac mindenhatóságával, azzal, hogy az állam rossz gazda – mondta, ugye az egykori gazdasági miniszter.

De a piac mindenhatóságán túl le kell számolni a fogyasztói társadalom túlbujánzó, hosszú évekre kiható értékpusztító hatásával is, amelynek lehet látni a következményeit. Nem elsősorban a lakossági hitelállományra, hanem arra a kulturális pusztításra gondolok, amely a különféle csatornákon bőséggel árad.

Visszatérve a miniszterelnök úr meghívásához, az ott feltett kérdések megoldásához: a nyugdíjrendszer, a szociális rendszer, az oktatás és a képzés, a korrupciós helyzet. Sajnos az a rossz hír ebben, hogy nincs egyedül üdvözítő megoldás ezeknek a gondoknak a felszámolására. Már csak azért sem, mert itt minden mindennel összefügg.

Mi lehet a megoldás? Lehet-e egyáltalán megoldás? Bizonyára. De csak oly módon, ha a döntéshozókat látható, megfelelő nagyságú társadalmi támogatottság kíséri. A kérdés úgy is felvethető, hogy képesek vagyunk-e egy ilyen közös munkát kialakítani és egy keveset megtenni a jövő érdekében.

Végezetül, de nem utolsósorban: romlott a munkavállalók helyzete. Az első nagy gazdasági átrendeződésnél, a rendszerváltás után sokan elvesztették a munkahelyüket. A második átalakulásnál, az EU-tagság létrejöttével ugyancsak sok ember helye, munkahelye került veszélybe. A pénzügyi válság nem magyarázat a törvénysértésekre, nem magyarázat az alacsony fizetésekre, és nem magyarázat a reálkereset-csökkenésre.

Bármilyen nehéz, de szembe kell nézni azzal, hogy a magyar társadalom megoldást vár másoktól is, tőlünk is. Ez hihetetlen

felelősséget jelent. Feleslegesek azok a műviták, hogy közjogi aggályok merülnek fel a rendezvényvel kapcsolatban. A lényeg nem ez. Az ilyen vélekedéseknek nincs akadályképző ereje a párbeszédben. Kiszámítható, emberséges jövőt kell megalapozni. Ki kell alakítani Magyarország jövőképét, bízni egymásban. A hatalmi eliten belül pedig erre kell figyelni.

DEMJÁN SÁNDOR, a Vállalkozók Országos Szövetségének elnöke: Ma gazdasági válság következik a világon, a pénzügyi válság után mélyreható recesszió. Ha a nemzet nem tud megegyezni olyan programban, amelyik valóban hosszú távon kivezeti az országot ebből, akkor imádkozzon Magyarország lakossága: Széchenyi szelleme legyen annyira erős, hogy szakítsa ránk a mennyezetet.

Nem lehet egy ilyen helyzetben szavazatszerző hozzászólásokat tenni. Lehet látni, hogy ez is ilyen. Mindenki ott marad a tradicionális helyénél. *Futó Péter* kollégámat dicsérem, aki azt az elvet képviseli a vállalkozások nevében, hogy nem kérünk most adócsökkentést. Ezt előtte is sokszor elmondtuk, ez a mi álláspontunk.

Az egyes számú feladat – ebben a helyzetben a legalapvetőbb – a fizetőképesség megőrzése, mert senki nem akar 400 forintos eurót. Egyetlen magyar állampolgár se szeretné, ha bekövetkezne, hogy a meglévő vagyona a felét éri.

A Vállalkozók Országos Szövetsége mindig ellene volt annak – 2002-re célzok –, hogy jóléti rendszerváltást lehet csinálni hitelből. Ez felelőtlen volt, amelynek az árát ma is fizetjük. És ellene vagyunk azoknak, akik azt mondják, hogy nem kell azonnal mélyreható reformokat csinálni. Ennek párhuzamosan kell történnie, mert reformok nélkül Magyarország lemarad. Azokkal értünk egyet, akik szerint nincs olyan magyar állampolgár, aki ennek a válságnak ne lenne vesztese. Ezért a mi álláspontunk az, hogy fél évig még nominálszinten sem lehet megőrizni a béreket. A másik feltétele ennek az egésznek, hogy a bevételhiányt nem lehet újabb adónöveléssel megteremteni. A gazdasági világválság hatására Magyarországnak akár 3–4 százalékos gazdasági visszaesése lehet. Ma nem tudjuk a számokat. Lehet, hogy a forint elszakadása miatt még magasabb infláció lesz. Mindenkinek legyen türelme arra, hogy fél évet várni kell. Úgy értem, fél évet kell várni, nem kell igémi semmiféle kiadást. Ez a biztonságkeresés alapja.

VARGA LÁSZLÓ, a SZEF elnöke: Aki ismeri a magyar szakszervezeti struktúrát, az tudja, hogy a Szakszervezetek Együttműködési Fóruma a közigazgatás, az egészségügy, az oktatás, a szociális terület – nagyon leegyszerűsítve: a közszféra – munkavállalóit tömörítő szakszervezetek konföderációja. Még jobban leegyszerűsítve: olyan terület munkavállalóit tömörítjük, amely, ha úgy tetszik, valamilyenfajta célterülete a mai Nemzeti Csúcsnak, vagy legalábbis az itt elmondottaknak.

Mi azzal a céllal jöttünk el, illetve engem azzal a céllal küldtek a kollégáim, hogy részesei legyünk egy olyan kialakuló együttműködésnek, amely képes – most használom az Akadémia volt elnökének kifejezését – egy társadalmi megállapodásra. Vagy képes bármilyen olyan megállapodásra, amely ezt az országot előreviszi.

Sok olyan hozzászólás hangzott el, amely ellen szívem szerint tiltakoznék, és egy csomó olyan hozzászólás, amelyekkel egyetértek. Sokszor egy személy mondott olyat, amivel egyetértek, és ami ellen tiltakoznék.

Igen, egyetértek azzal, hogy le kell döntenünk a tabukat. És én ilyen tabunak tekintem azt, hogy a közszféra méretét radikálisan vissza kell fogzni. Ledöntendő tabunak. Én ledöntendő tabunak azt, hogy az állami szerepvállalás csökkentése továbbra is hangzatható szlogen. Ugyanakkor azt gondolom – és mindig is mondtuk –, hogy az ésszerűen takarékos és hatékony állam megteremtése parancsoló szükséglet.

A miniszterelnök úr szájából hangzott el egy olyan mondat, hogy csökkentjük az állam működésével kapcsolatos kockázatokat. Most itt pénzügyi, gazdasági stabilitásról beszélünk, az én reményeim szerint egy társadalmi stabilitás igényével. Ha a miniszterelnök úr mondata azt is jelenti, hogy csökkentjük a pénzügyi kockázatokon túl az állam működéséhez kötődő társadalmi stabilitás kockázatait is, akkor számomra ez a mondat elfogadható.

Ugyanakkor én azt látom, hogy a ledöntendő tabukon alapuló mondatok, az elvégzett reformok nem erről szóltak. Szeretném jelezni annak, aki azt mondja, hogy radikálisan csökkenteni kell a közszféra méretét, hogy az elmúlt három évben 120 ezer státusszal sikerült

csökkentenünk. Ez elég radikális. Több mint 80 ezer ember hagyta el a közszférát, és a mellettem ülő volt pénzügyminiszter úr jelezte, hogy körülbelül 30 ezer fővel nőtt a munkanélküliség. A közszférából kikerült munkavállalók egy része ezek között van, vagy azok vannak közöttük, akik a közszférából kikerült munkavállalóként kiszorítottak a versenypiacról más munkavállalókat.

Sokan beszéltek itt arról, hogy őszintének kell lenni. Szerintem egy megállapodás csak akkor jöhet létre, ha őszintén feltárjuk, hogy a reformok valóban hoztak-e vagy pedig növelték a társadalmi béke kockázatait. Ha őszintén feltárjuk és megmondjuk, hogy mi miért történik, milyen számok, milyen tételek vannak mögötte, nem a felelőségre vonás, hanem a tisztánlátás igényével. És ha a megállapodást úgy készítjük elő, hogy távlatos garanciák vannak mögötte.

A Nemzeti Csúcsból én várnám azt is, hogy bizonyosodjon be: az elmúlt időszak – vagy másképp fogalmazom: a rendszerváltás politikai elitje – nem erodálódott el annyira, hogy ne legyen képes megmenteni Magyarországot. Mert én meg vagyok győződve: ha önök nem tudnak politikai konszenzust teremteni, akkor a mi térségünk minden iránya, jellege, pozitív vagy negatív előjele teljesen értelmetlen.

KUTI LÁSZLÓ, az ESZT alelnöke: Sok minderről beszéltünk ma – miközben tüzet oltunk –, befektetésekről is, de egy dologról nem. Ahhoz, hogy a problémákat meg tudjunk oldani, de adott esetben ne kényszerüljünk permanens tüzoltásra, be kell fektetni a szellemi tőkét. És nem elég befektetni, hanem használni is kell. Figyelni kell az eredményeire, be kell építenünk a munkánkba, meg kell tanulnunk használni, meg kell tanulnunk kérdéseket feltenni és élni a válaszokkal. Akkor folyamatosan és előrelátóan tudunk gondolkodni és dolgozni. Szükség van a hosszú távú gondolkozásra és szükség van a hosszú távú prognózisokra ahhoz, hogy ne kényszerüljünk állandó tüzoltásra.

Egy másik szakmában szokták mondani, hogy árvíz idején készülök a szárazságra és szárazság idején az árvízre. Ez gyanítom, a gazdaságban is igaz lehet. Tehát akkor kell fölkészülni arra, hogy mi történik akkor, ha az a jó, amiben éppen benne vagyunk, lubickolunk, benne gazdálkodunk, rossz irányt vesz. Most kell felkészülni arra – miközben oltjuk a tüzet, mert erre kényszerítettünk –, hogy mi történik akkor, ha majd elindul a hullám felfelé, nehogy beleessünk egy másik hullámvölgybe, miután elértük a csúcst.

Nagyon fontos, hogy így gondolkozzunk, és nagyon fontos, hogy ehhez használjuk azokat a szellemi erőket, szellemi lehetőségeket, amelyek rendelkezésünkre állnak. És akkor talán könnyebben tudjuk megélni a jót, és könnyebben tudjuk megélni a rosszat, könnyebben tudjuk megélni a válságot. Kikerülni nem lehet, hiszen nem mi okozzuk. Emberek okozzák, és embereknek kell a problémát megoldani, de azért vegyük tudomásul, hogy benne vagyunk egy működő világban, és nekünk ebben kell működünk.

Még egyet csak, Varga Lászlóhoz csatlakozva. Amikor probléma van – de akkor is, amikor nincs –, nagyon népszerűen hangzik és nagyon kellemes elmondani, hogy csökkenteni kell a közszférát, hogy itt kell faragni, ezen lehet spórolni. Nem csökkenteni kell, használni kell! Tudni kell, hogy mik a feladatok, és mindig pont akkora közszférára és pont olyan emberekre van szükség, amely és akik az adott feladatok megoldásához, hosszú távon előre gondolkodva szükségesek.

Ha csökkentjük, akkor éppen az ellenkezőjét érhetjük el: nem lesz, aki a feladatokat megoldja. És majd jó pénzért, nagy befektetéssel másokkal kell megoldatnunk. Nem biztos, hogy ez a jó megoldás. Mindig a jó megoldásokban kell gondolkodni, akkor tudunk előrelépni. És az igazi társadalmi megegyezés az, ha abban tudunk megegyezni, hogy problémákat akarunk megoldani, jó megoldásokat akarunk csinálni, hosszú távon a gazdaság, a társadalom és mindnyájunk javára.

HILLER ISTVÁN oktatási és kulturális miniszter: A Magyar Tudományos Akadémia épületében érdemes emlékeztetni arra, hogy a magyar politikatörténet – és ebből fakadóan a népelekezett – múltunkban elsősorban a hősiességgel megívott, ám elbukott nagy konfliktusainkra, harcainkra, csatáinkra, forradalmainkra és szabadságharcainkra összpontosít.

A valóság azonban az, tisztelt hölgyeim és uraim, hogy van a valóságnak másik oldala is. Kompromisszumok és megállapodások ugyan ritkábban, de jelentőségüket tekintve legalább olyan mélyen hatottak és hatnak Magyarországon. Legalább a mai alkalom engedje meg, hogy emlékeztessék arra: ezekben a hetekben éppen 400 éve a

magyar történelem egyik legjelentősebb és legsikeresebb, ám mindenképpen leghosszabb távon ható megegyezése, kompromisszuma született meg, amely 1608 után két évszázadra megszabta a magyar állam és szervezeteinek működését, a Magyar Országgyűlés szerkezeti mechanizmusát, a magyar városfejlődést, városfejlesztést és képviselést.

Az úgynevezett pozsonyi megállapodás, amely a magyar politika- és jogtörténetbe az 1608-as koronázás előtti és koronázás utáni törvények néven került be, igen erőteljesen ellenérdekelte felek között köttetett meg, akik korábban nyílt konfliktusban álltak egymással. Vallási, vagyoni és területi különbségek megtestesítői voltak. Önmagukban, személyükben jelképezték a magyarság ellentét. Egymással végletes véleményt képviseltek. A korszak kényszere és a résztvevők képessége, tehetsége és belátása arra vezetett, hogy ott, akkor, ezekben a hetekben – mondom még egyszer –, 400 éve megállapodtak, és egy ország látta a hasznát.

Míndezt nem egyszerűen a történelmi példa miatt mondtam el. A mi országunknak, tisztelt hölgyeim és uraim, a legfőbb forrása, ereje az emberben, az emberi tudásban és tehetségben áll. A tehetség meg akkor él, ha a környezet képes biztosítani a feltételeket a kibontáshoz. Egy magyar fiatal iskolakötelezettsége három parlamenti választási ciklusnyi idő. Ráadásul az oktatásba történő befektetés még eredményes is, csak lassan mutatja meg magát. Az oktatásügyben, ezen belül a közoktatás átalakításában, a színvonal-emelés kérdésében ma nagyobb a szakmai és civil nézetazonosság, tisztelt hölgyeim és uraim, de legalábbis a nézetek közelítése, mint a politikai, pártpolitikai szférában. Az oktatásban, a közoktatásban ezért részletesen kidolgozott, precízen áttekintett pontokban, öt pontban ajánlok nemzeti oktatási minimumot.

Azt ajánlom, hogy a magyar óvodai és bölcsődei rendszer megerősítésének kérdésében, az alapfokú oktatás, az alapképzés kérdésében, a tehetséggondozás ügyében, a tanári pálya tekintélyének emelése és a tanárképzés átalakítása ügyében, a gyakorlatorientált szakképzés kérdésében egyezünk meg. Készen állunk erre.

PATAKY PÉTER, az MSZOSZ elnöke: Lényegesen rosszabb hangulatban ülök itt. Hiszen nem látom igazán kibontakozni az egységet abban, hogy közösen próbáljuk megoldani a gondokat.

Ezzel együtt nyilvánvalóan el kell mondjam a mi szempontjainkat egy ilyen tanácskozáson, amelyekkel hozzáteszünk valamit a megfelelő megoldások megtalálásához.

Az egyik ilyen – sokan elmondták már ma itt, délelőtt különösen –, hogy mi az alapvető oka ennek a válságnak. Én is azzal értek egyet, hogy van valahol ez a modern kapitalizmus – ez a csak pénzügyek által irányított kapitalizmus – valóban egy buborékot hozott létre, amely kidurrant, és ez a durranás sajnos nagyon rossz következményekkel jár. Viszont ebből az is következik: nem lehet úgy tennünk, hogy ugyanúgy folytassuk a világot, mint ahogy eddig volt. Egyetértek azokkal, akik azt mondják: egy újfajta gazdaságpolitikára van szükség. De nem mindegy, hogy ez a politika hova teszi a hangsúlyokat. Ha ez a pénzügyi buborék kidurrant, akkor itt a középpontba nem a profitot és a profit újra-megtermelését kell állítani, hanem mégiscsak az embereket, a munkavállalókat, a bérből, fizetésből élőket. Nemcsak azért, mert én őket képviselem, hanem azért, mert ők állítják elő azt az új értéket, amelyből ez az egész gazdaság működőképes lesz.

És akkor itt van egy nagyon fontos dolog. Sokan a rövid távú megteendő cselekvésről is szölgáltak, mégpedig azt is mondták, hogy tabukat kell dönteni, és bizony kint, keserves áldozatokat követelő lépésekre van szükség. Azért hangsúlyozom, hogy a magyar bérből és fizetésből élők, és azért nem általában adófizetőt mondok, mert Magyarországon igazán a bérből és fizetésből élők az adófizetők, a közterhek feltételeinek viselői. Tehát a mi tapasztalatunk az, hogy amikor ilyen válságkezelés van, mindig kedvesen fordulnak hozzánk, hogy: „Akkor most még ezt bírjátok ki, ez még belefér a puttonyotokba, és utána, majd egyszer jó lesz!”

Vállalkozói oldalról is elhangzott az a megjegyzés, hogy ha kérnek tőlünk valamilyen önmérsékletet, akkor szeretnénk látni a kimenetelt. És ez munkavállalói oldalról is fontos.

A másik pedig a példamutatás, amelyre szeretném felhívni a figyelmet. Ha bárki önmérsékletet kér a másiktól, és elvárja, hogy a másik áldozatot hozzon, az csak úgy fogadható el, ha ezt mindenki megteszi. És tudnánk sorolni azokat a példákat, amelyeket az egyszerű utca em-

bere, az átlag munkavállaló is elvárna. Például, hogy ne legyen különbség Magyarországon egyenlők és még egyenlőbbek között. Ez alapfeltétel ahhoz, hogy előbbre jussunk. Én itt ma azt vártam, hogy párbeszéd lesz, ehelyett, sajnos perbeszédet hallottunk. Ahhoz pedig, hogy előbbre jussunk, mégiscsak a párbeszédre volna szükség.

PALKOVICS IMRE, a Munkástanácsok elnöke: Számtalan válság zajlott le már az elmúlt évtizedekben is a világban. A nemzetközi szakszervezeti mozgalom részeként látjuk, hogy Dél-Amerikában vagy különböző helyén a világnak ezeket a válságokat milyen modellek alapján kezelik. Ezek egy srófra járnak, egy a lényegük, hogy a hitelezők mindig megkapják a hiteleiket. Mindig kapják vissza, ezért kell, ugye megteremteni a fizetési egyensúlyokat az egyes tagországoknak a különböző szervezetekben. De hogy ezek milyen áldozatokat követelnek a széles rétegektől, ez az utolsó szempont csupán ezeknek az intézkedésnek a sorában.

Ezért én is felvetnék egy olyan tabut, amelyet mások is feszegetnek, illetve több tabu feszegetésére került már itt sor. Nevezetesen, hogy ezekben a válságos helyzetekben azoknak az országoknak, amelyek maguk nem képesek belső erőforrásaikból megteremteni gazdaságaik egyensúlyát, lehetne valamiféle segítséget kapniuk kívülről. Olyan segítséget, amely nem a kamatok, illetve a hitelek azonnali visszafizetését eredményezné, hanem az egyszerű ember esetében is – amiről a kormány beszélt – átmeneti fizetési könnyítést adnak a kamatok törlesztésénél, a részletek törlesztésénél. Lehetne esetleg felvetni azt, hogy ilyen helyzetben, mint amilyenben Magyarország is van, ilyen államok esetében a nemzetközi erők ebben a válságos világgazdasági helyzetben megfontolnák azt, hogy nem azonnal kapná vissza a Világbank, illetve az IMF segítségével annak számlabehajtóiként azokat a részleteket, amelyekbe bele fogunk roppanni.

Amikor meghallottuk, hogy az IMF kébbe kerül Magyarország válságának kezelése kapcsán is, összerementünk, mert teljesen világos, hogy ahol az IMF megjelenik, ott a gazdaság, a reálgazdaság folyamatai megtorpannak, ott növekedésre, a munkahelyek megtartására, a keresetek szinten tartására vagy netán növekedésére nincsen lehetőség. Tehát ezt szeretnénk elkerülni, és szeretném felvetni: a döntéshozók, akik a nemzetközi fórumokon megfordulnak, javasolják a világ döntéshozói előtt, hogy talán nem kellene azonnal a részleteket visszaszerezni ezektől a szerencsétlen államoktól, mint Magyarország.

GASKÓ ISTVÁN, a Liga Szakszervezetek elnöke: Miniszterelnök Úr! Engedje meg, hogy egy kritikát mondjak önnek, mint meghívónak.

Ha hatvan embert és hatvan ilyen – rajtam kívül – tekintélyes embert összehívunk, az előkészületeknél feltétlenül szükség lett volna három gondolatra, amely a végkimenetelét jelenthette volna ennek az egynapos tanácskozásnak. Biztos vagyok benne, hogy lehetett volna három olyan gondolatot, mondatot találni, amely a gazdaságot, illetve a pénzügyi válságot kísérő bizonytalanság, bizalmatlanság erősítését meggátolta vagy megfékezte volna. A nagyon színes, egymásnak ellentmondó hozzászólásokból én is ki tudtam három ilyen mondatot szűrni, de természetesen ezt a szervezőktől, a meghívótól vártuk volna.

Nyilvánvaló, hogy a rövid távú, azonnali válságkezelés a kormány feladata. És természetesen nagyon jónak tartottuk azt, amikor a kormány a banki emberekkel összeült és a betétek garántálására kitalált egy megoldást. Ez jó megoldás még akkor is, hogyha a 13 milliárd forint fölötti milliárdokra is garanciát vállalt az állam, aminek már annyira nem örülünk.

A gazdasági válság természetesen elsősorban a bérből és fizetésből élőket fogja sújtani, azokat a munkavállalói csoportokat, amelyekről az elmúlt két-három évben is nagy-nagy türelmet, megértést és tehervállalást kértünk.

Úgy ítélem meg, hogy azok a hozzászólások, amelyek a nominális bérek befagyasztását tartják egyedüli üdvözítő megoldásnak ebben a helyzetben, incselkednek a türelmünkkel, a munkavállalók türelmével. Hiszen lehetetlen az, hogy két reálbér-, reálpozíció-vesztést követő év után egy harmadik évben is ezek az emberek vigyék el a legfőbb terhet.

Úgy ítélem meg: ha a reálpozíciók csökkennek, különösen a keresetek alsó fertályain olyan munkavállalók keletkeznek, olyan „helyzetek” keletkeznek, akik és amelyek a szociális támogatás rendszerét fogják terhelni. Ugyanezt tudnám mondani a nyugdíjakra is.

MOLNÁR GYULA, a TÖÖSZ elnöke: Mint a legnagyobb önkormányzati szövetség elnöke, azt mondhatom, hogy minden olyan in-

tézkedést, minden olyan döntést támogatunk, amelyet a kormány annak érdekében tesz, hogy a pénzügyi válság elszenvedői rövid távon ne az egyszerű állampolgárok legyenek.

Amit viszont a pártok vagy néhányan most fölvetettek – különösen a mai beszélgetés második felében – az önkormányzati reformmal kapcsolatban, azt saját magunkon kell számon kérni. Látszólag ezt az önkormányzatok magukon kérik számon, hiszen az önkormányzati szövetségek saját magukon belül a reform alapjaiban megállapodtak. Az pontosan látszik – és ezt talán *Wekler* elnök úr említette először –, hogy olyan törvényekről van itt szó, amelyeket a parlamentnek kell elfogadni, gyakran kétharmados többséggel. Hiába állapodik meg a szakma, hiába állapodnak meg az érintettek, ha ezek a törvények nem vagy nem olyan formában kerülnek a parlament elé.

Azt is fontos tudni, hogy amikor valaki önkormányzati reformról beszél, óhatatlanul bizonyos szempontból félelmet kelt ebben a szférában. Ma ugyanis a reform tartalma mindenki számára egyet jelent azzal, hogy talán kevesebb lesz a pénz, talán szűkül a hatáskör, talán csökken egy kis település vagy bármilyen térség lehetősége arra, hogy saját maga által választott vezetői legyenek és befolyásolja a saját sorsát.

Ezért én személy szerint azt kérem: ha ezen az úton továbbmegyünk, ezt ne strukturális kérdésnek tekintjük csak és kizárólag, mert szerintem akkor hibás vagy legalábbis nem egyértelműen helyes döntést fogunk hozni. Szerencsésebb lenne, ha mindezt a feladat, a hatáskör és a finanszírozás oldaláról vizsgálnánk meg, és csak utána tekintenék valamilyen módon strukturális kérdésnek.

Vagy még konkrétan szeretném azt megfogalmazni, hogy érdemes lenne kialakítani a közszolgáltatások minimumát – nagyon divatos szó ezen a tanácskozáson. Mi az a szolgáltatás, amelyet minden egyes településen, minden állampolgárhoz el kell vagy el akarunk juttatni? Ezeket tudni is kell finanszírozni. Ha ebben van megállapodás, akkor onnan már lényegesen egyszerűbb és könnyebb a struktúrát visszafelé kialakítani.

Azt is szeretném ajánlani a politikai pártok számára ebben a minőségemben, hogy akinek a kezében csak kalapács van, az persze hajlamos minden problémát szögnek nézni, és ilyen szempontból csak és kizárólag beljebb ütni. De az önkormányzati rendszer azért ennél bonyolultabb és árnyaltabb, mintsem hogy ezzel az igénnyel ugorjunk neki.

Arányos közteherviselésről beszélt mindenki. Az arányosság az én szempontomban azt jelenti, hogy a nagyobbak többet, a kisebbek kevesebbet vállalnak magukra. De azt biztos nem szeretnénk, ha a közteherviselésben mondjuk a politikának ez a szegmense akár pénzügyileg, akár egyéb szempontból sokkal többet vállalna, mint a teteje.

GLATZ FERENC zárszava: Engedjék meg, hogy én, mint házigazda, a három akadémiai elnök nevében néhány szóval kifejezzem köszönetemet, hogy az Akadémiát megtisztelték a rendezvénnyel.

Én úgy látom, okos volt a kormány, hogy ezt az összeíjvetelt javasolta és bölcs volt az ellenzék, hogy ezt a meghívást elfogadta.

Ma valóban párbeszéd kezdődött. Vajon nem párbeszéd-e az – szemben az elmúlt két év perbeszédével –, amikor a miniszterelnök önkritikusan szól az elmúlt évekről, az ellenzék vezére pedig megköszöni, hálással megköszöni, hogy meghívták, és örömet fejezi ki, hogy részt vett.

Ez a párbeszédre való készség magatartáskultúra-váltást is kíván. És ez ma megtörtént. Azt mondja *Varga Mihály* pénzügyminiszter úr, hogy az ellenzék javaslata fölbukkan a kormányprogramban. Mi ez, ha nem konstruktív ellenzéki és okos kormánypártiság?

Én úgy gondolom, hogy – miként Fodor Gábor mondotta – elébe kell menni minden másik gondolatnak, és – ahogy *Semjén Zsolt* mondotta – minden alkalmat meg kell ragadni, hogy az előrelépést megtehessek. Ehhez viszont magatartásváltásra is szükség van: nem abból kiindulni, hogy csak nekem lehet igazam. Lehet a másoknak is igaza. A parlamentben nemcsak a többségnek lehet igaza, hanem a kisebbségnek, hogy az emberek ne mondják azt, hogy a méltányos diktatúrát '90 után fölvaltotta a bolsevik demokrácia.

Ezt a magatartásformát, amely a párbeszéd feltétele, ma itt, ebben a teremben pártállástól függetlenül bizonyították a jelenlévők.

A párbeszédben arról van szó, hogy ravaszságokkal, trükkökkel miként lehet a másikat legyőzni. Mi az Akadémián azt tanultuk, hogy a párbeszéd arra van, miként lehet a másikat meggyőzni. A politikai és az

értelmiségi elitnek az ilyen magatartásváltása és az összefogása most azért is szükséges, mert a társadalomban a bizalom könnyen meginoghat egy ilyen helyzetben. Megrohanhatják a bankokat, és akkor tényleg itt a gazdasági válság.

A bizalmi válság oda vezethet, hogy az emberek nem bíznak meg a politikai elitben, és akkor tényleg itt a nyakunkon a politikai válság. Ennek bizalomnak az elnyerése azt is jelenti, hogy beismerjük, elnök úr – Pálkás elnök úr, akivel a találkozót előtt hosszabban tárgyaltunk –, hogy senki sem vonja kétségbe: a kormányzati felelősség létezik, és hogy a mindenkori kormánynak valóban felelőssége, kiemelt felelőssége van a helyzetért. De nem hiszem, hogy akárcsak mi, értelmiségiek is kibújhatunk a felelősség alól.

Mi, történészek másfél évszázadon át rosszul tanítottuk a történelmet. Mindig csak azt vettük figyelembe, hogy ki mit tett meg, de azt, hogy ki mit mulasztott, nem tekintettük kritériumnak.

Legyen szó akár egy egyszerű közalkalmazotról, mint én vagyok, köztisztviselőről, mint önök, vagy pártpolitikusokról, a mai helyzetben óriási mulasztást követ el az, aki nem kíváncsi a másik véleményére, hanem azt hiszi, hogy ő minden tudás birtokában van, tehát egy beszélgetésen egész biztos, hogy lényegtelen, odafigyelésre nem alkalmas dolgok fognak elhangzani.

Mi ezt a mulasztást nem követjük el, pedig mi is – mint Orbán Viktor elnök úr mondotta – legalább annyira sokszor gondolkodtunk azon, hogy miért is jöjjünk el. Nos, éppen azért, mint ahogy itt mind a kormánypárt, mind az ellenzék részéről azt vetették fel, hogy mit kell tenni. Lehet beszélni a történelemről – én, mint történész, igazán tudom, hogy milyen jelentősége van a történelemnek –, de azért önöknek, mint politikusoknak, az a dolguk, hogy a jelenről és a jövőről beszéljenek. Azt, hogy itt az ellenzék vezető politikusi épp úgy, mint a kormánypárti politikusok, vagy mint az érdekképviseltek nevében megszólalók a „mit kell tenni”-vel foglalkoztak, nagyon pozitív, nagy előrelépésnek tartom, és ilyen szempontból a lakosság bizalmának helyreállításához alapvető feltételeket teremtettek meg önök.

Természetesen tele vagyunk kérdésekkel. Nem hiszem el, hogy a Mindentudás Egyetemével az Akadémia azt akarta sugallni, hogy mi mindent tudunk. Láthatóan itt is, a legjobb pénzügyi szakértők között is vita van pénzügytechnikai, költségvetési vagy akár makrogazdasági kérdésekben. Gondoljanak csak arra, hogy a jelenlévők – függetlenül attól, hogy melyik pártcsoporthoz tartoznak – egész más véleményen vannak adóbefagyasztásról, bérbefagyasztásról, adócsökkentésről. Ez azt mutatja, hogy mégiscsak igaz, amit annyira szoktunk hangsúlyozni, hogy a Tiszának partjai vannak elsősorban, és nem pártjai.

Általában a politikai és az értelmiségi elit iránti elvárásoknak megfelelő első lépéseket – szerintem – most itt megtettük, és két év után tulajdonképpen most már a – és most mégis ki kell mondanom, miniszterelnök úr – a kormánynak a sor, hogy ezt a helyzetet kihasználja. Itt létrejött egy párbeszédre való hajlam, itt megmutatkozott egy készség arra, hogy konkrét témákról konkrétan beszéljünk, de mivel a puding próbája az, hogy megeszik, ennek az igazi sikere attól függ majd, hogy a kormány tud-e olyan formákat, politikai technikákat, politikázási technikákat felajánlani, ahol az itt elhangzott elvek, akár költségvetési, akár egyéb jogszabályokban, politikai akciókban megtestesülnek.

Én még egyszer szeretném kifejezni az Akadémia elnökeinek köszönetét, hogy fölfedezték: az Akadémia nemcsak a nemzet tanácsadója lehet, de ha arra szükség van, akkor helyet is tud adni annak, hogy az ország nemzetének jelenén és jövőjén dolgozók egymással megbeszélési helyzetbe jöjjenek.

Köszönöm figyelmüket, köszönöm a részvételt!

Még valamit. A mai értekezletre készülve kolléganóm összegyűjtötte az elmúlt hetek sajtóját. Láthatóan a mostani konferenciával kapcsolatban az egyik legnépszerűbb mondat az volt, hogy ez a mai értekezlet vezet gereblyézők tanácskozása lesz. Kérem, lehet, hogy ezt egy alföldi ember mondta (Debrecen város polgármestere), mi, dunaiak ezt másképp látjuk. Mi, vizesek pontosan tudjuk – nem tudom, ki mondta először, mert most a sajtó ezt visszahangozza –, ha vizet akarunk merni, akkor milyen eszközt használjunk: vödört. De ha a vízből az uszadékot, a szemetet akarjuk kiszedni, akkor igenis a gereblyét használjuk.

Jó víz-gereblyézést kívánok önöknek, a következő hetekben, hónapokban is!

Ezzel a címmel a sajtóorgánumban tallózza a velünk vagy rólunk készült írásokból közlünk összeállítást. Így egyrészt – csokorba gyűjtve – áttekintést kaphatunk arról, hogy milyen információk jutottak el gondjainkról, eredményeinkről a társadalomhoz, másrészt azt is láthatjuk, melyek azok a lényeges problémák, törekvések, amelyek még nem vagy nem kellő módon váltak ismertté. Egyszerre célunk tehát a tájékoztatás és tájékozódás.

NÉPSZAVA

(2008. X. 18.)

Egy cigányozó tanár már távozott

Egy közösségépítő portálon cigányoztak olyan szegedi tanárok, akiknek éppen az lett volna a feladatuk, hogy segítsék beilleszkedni roma tanítványukat új iskoláikban. Az oktatási jogok biztosa vizsgálódik.

(...) Az ügyben vizsgálatot indít *Aáry Tamás Lajos*, az oktatási jogok biztosa is, azt kívánja kideríteni, hogyan történhetett, hogy éppen azok a tanárok viszonyulnak a roma gyerekekhez ilyen módon, akik tudomása szerint részt vettek abban az együttes munkában, amit a szegedi önkormányzat azért kezdeményezett, hogy ne alakuljanak ki roma gettók, elkülönült iskolák. Nem vizsgálódik viszont az Oktatási Hivatal, mert a fenntartó első fokon eljár az ügyben. Azt kár lenne tagadni, hogy a pedagógusok között nincs több hasonló gondolkodású, véli *Galló Istvánné*, a Pedagógusok Szakszervezetének elnöke, aki elfogadhatatlannak tartja, hogy rasszista gondolkodású pedagógusok álljanak katedrán. Azt mondja, elsősorban az intézményvezetők felelőssége, hogy ennek gátat vessenek.

(2008. X. 21.)

Nem az ember drága az államszervezetben

A közsférának a mainál hatékonyabb működése nem a létszámcsoökkentésen múlik – válaszolta *Varga László*, a Szakszervezetek Együttműködési Fórumának (SZE) elnöke arra a kérdésre, miért említette ledöntendő tabuként a hét végi nemzeti csúcson a drágán működő közsféra zsugorításának szükségességét. – Semmiképpen nem értünk egyet azokkal az elképzelésekkel, amelyek nem az állam feladatainak pontos meghatározásán és az azok teljesítéséhez szükséges feltételek számbavételén alapulnak. Az elmúlt években végrehajtott, 120 ezer állást megszüntető intézkedésekhez nem járult tudatos közszolgálati politika. Így elmaradt a jogi környezet és a dologi – elsősorban az infrastrukturális – feltételek körültekintő kiigazítása. Ennek káros hatásait láthatjuk például az egészség- és az oktatásügy működésében, az államszervezet nem megfelelő felépítése pedig a közigazgatás tényleges túlköltekezését idézi elő. (...)

(2008. X. 31.)

Sporolás minden állami szinten

(...) *Gyurcsány Ferenc* delután – *Kiss Péter* kancelláriaminiszterrel együtt – már az Országos Közfelügyeleti Érdekegyeztető Tanács munkavállalói oldalának vezetőivel egyeztetett. A megbeszélés után annyit közöltek, hogy a kormány nem mondja fel, csak módosítja a 2007-ben kötött, 2009-re is kötelezettségeket tartalmazó megállapodást. *Varga László*, a Szakszervezetek Együttműködési Fórumának (SZE) elnöke lapunknak kijelentette: az érdemi tárgyalások csak azután indulnak meg, ha a kormány az érdekvédők elé terjeszti a módosítás törvénytervezetét és a költségvetési számadatokat. Megjegyezte, a szakszervezetek a 13. havi illetményt nem prémiumnak, jutalomnak vagy bónusznak tekintik, az az illetményrendszer része, ezért ragaszkodnak a megtartásához. Mint fogalmazott: megnyugtató, hogy mindkét oldal meggyőzésre törekszik, de ez nem jelenti azt, hogy a tárgyalások megállapodással érnek véget. A szakszervezetek foglalkoztatási garanciákat kértek és azt, hogy közösen vizsgálják meg a jövő évi bérek alakulását, mert szerintük az akár 12 százalékos is elérő reálcsoökkentés sok esetben a szegénységi küszöb alá sodorhatja a közsféra dolgozóit. (...)

NÉPSZABADSÁG

(2008. X. 29.)

Felélesztett sztrájkbizottság

(...) A közsférában szokásos 13. havi illetmény befagyasztásának, illetve a 13. havi nyugdíj maximálásának hírére a közszolgálati sztrájkbizottság felélesztését helyezték kilátásba a szakszervezetek. *Varga László*, a Szakszervezetek Együttműködési Fórumának (SZE) elnöke lapunknak azt mondta: semmilyen körülmények között sem adhatják fel a közszolgálatban dolgozók érdekeinek védelmét, még akkor sem, ha az ország nehéz helyzetben van.

A SZE meghatározó részese és aláírója volt a kormánytalvay februárban kötött megállapodásnak, amelyben a kabinet vállalta, hogy 2009. január 1-jétől legalább 4 százalékkal növeli a köztisztviselői illetményalapot, illetve a közalkalmazotti illetménytáblák bértételeit, s a jövő évtől decemberben fizeti ki a 13. havi illetményt – emlékeztetett az érdekvédő. Álláspontjuk szerint ezt most a kormány egyoldalúan felmondja. Az új helyzet tárgyalásokat igényel, ennek jegyében a konföderáció haladéktalanul kezdeményezi az egységes közszolgálati sztrájkbizottság tevékenységének felújítását – mondta *Varga*, hangsúlyozva, hogy a közszolgálati intézményektől és az ott dolgozóktól már nincs mit elvonni, hacsak a kormány nem akarja felmondani, teljesen lenullázni az adóforintok fejében köteles állami szolgáltatásokat. (...)

(2008. XI. 5.)

Visszaszorítanak a megszorításokat

Ahogy enyhül a közvetlen nemzetközi pénzügyi nyomás, úgy ocsúdunk fel a gyors kormányintézkedések által érintettek. Tegnap az egyik már jól láthatóan vesztes réteg, a közsféra alkalmazottait képviselő Szakszervezetek Együttműködési Fóruma mondott vétőt az általa képviselték jövő évi bérfagyasztására, 13. havi pénzüket megvonására. Tiltakozásuk nyomtatékoztására sztrájkbizottságot hoznak létre, más konföderációkkal együtt hamarosan demonstrációt tartanak, és a sztrájk lehetőségét is fontolgatják. (...)

A Benczúr szállóban tartott fórumon érzelhető volt, hogy az átlagosan havi nettó 129 ezer forintot kereső közalkalmazottak és a köztisztviselők körében legalább annyi a tanácstalanság, mint az elszántság. A tervezett intézkedések számításai szerint ugyanis havi 15 ezer forintot fizetéses-csoökkentést jelentenek. (...)

MAGYAR HÍRLAP

(2008. XI. 5.)

A közsféra fellépése

(...) A közszolgálati munkavállalókat érintő kormányzati megszorító intézkedések miatt október 31-én felújította tevékenységét az Egységes Közfelügyeleti Sztrájkbizottság. A sztrájkbizottságot alkotó szakszervezetek indoklása szerint a kormány tervezett intézkedéseivel felrúja a 2007. február 19-én aláírt megállapodást. Ebben ugyanis vállalta, hogy 2009. január 1-jétől a közszolgálati illetmények legalább négy százalékkal emelkednek, valamint, hogy 2009-ben december hónapban fizetik ki a 13. havi bért. A tervezett megszorító intézkedések miatt azonban nem kerülne sor az illetményemelésre, felfüggesztenék a 13. havi juttatás kifizetését, s nincs garancia a megállapodásban szereplő, félhavi illetménynek megfelelő összeg kifizetésére sem. Emiatt a közsférát a jövő évben tíz-tizenkét százalékos reálcsoökkentés fenyegeti. (...)

Varga László, a Szakszervezetek Együttműködési Fórumának (SZE) elnöke – aki annak idején a munkavállalói oldal nevében aláírta a megállapodást – hangsúlyozza: a közszolgálati intézményektől és az ott dolgozóktól már nincs mit elvonni, hacsak nem akarja a kormány teljesen lenullázni az állami szolgáltatásokat. (...)

(2008. XI. 6.)

Megszorítások fenyegetik az oktatást

(...) A Pedagógusok Szakszervezetének tagsága és vezetősége is megdöbbenéssel szemléli a jövő évi költségvetés tervezetét. *Árok Antal*, az érdekvédelmi szervezet korábbi vezetője lapunknak elmondta, súlyos problémát okozhat az oktatás egészének a normatívák csökkentése mellett a közsféra alkalmazottait sújtó megszorítások sora is. *Árok* szerint jelentős visszalépés a büdzsé legújabb tervezete a másodikiként benyújtott változathoz képest. A PSZ korábbi vezetője hozzátette, még nem kapták meg a PDSZ levelét, amelyben közös fellépésre kéri a szféra érdekvédelmi szervezeteit. *Árok Antal* előrebocsátotta azonban, hogy a jelenlegi helyzetben egységes fellépésre lesz szükség.

TALLÓZÓ

(2008. X. 31.)

Rosszul kommunikált változás

„Nagyon szomorúak vagyunk, és félünk, hogy nem kicsit fog változni a bejelentett Új Tudás Program. Természetesen tudomásul vesszük, hogy a nehéz gazdasági helyzetben szükség van hasonló lépésekre, a baj az, hogy nagyon rosszul van kommunikálva. Lehetett volna úgy is közölni, hogy a 2009-es költségvetésből most kimaradt az Új Tudás, de 2010-ben újratárgyaljuk. Nem ez történt, egészen egyszerűen csak bejelentették, hogy változik a program.” – mondta *dr. Horváth Péter*, a Pedagógusok Szakszervezetének igazgató-titkára.

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

(2008. X. 30.)

Kevesebb gyerek, kevesebb iskola

A csökkenő gyereklétszám miatt az önkormányzat arra kényszerül, hogy 2010-ig két gimnáziumot szüntessen meg Miskolcon. Ez a hír járja a városban, az érintettek pedig azon gondolkodnak, hogy melyik lesz, lehet majd az a kettő. (...)

Oktatás átfogó átszervezési koncepció készül a jövő évi miskolci költségvetéshez, de erről még nem akart többet mondani *Kovácsné Pogány Lenke*, a Miskolc Városi Pedagógus Szakszervezet elnöke. Annyit elmondott: amennyiben ez megvalósul, mindenképpen sérül a szakma. Azt ő is megerősítette, hogy csökken a gyereklétszám Miskolcon, de felhívta a figyelmet arra, hogy az óvodások száma nő, de legalábbis stagnál. „Ami azt jelenti, hogy az oktatás területéről nem szabad kivonni épületeket, mert a későbbiekben szükség lesz rá” – magyarázta.

Bodolay Zoltán, a Pedagógusok Szakszervezete megyei titkára szerint az iskolastruktúra csökkenése nem a gyereklétszám indokolja, hanem a politika generálja. Mint mondta: nem a létszámmal van a baj, hanem azzal, hogy a politikusok baráti alapon, hozzá nem értve, a szakmaiságot nélkülözve döntenek. (...)

24 ÓRA (Komárom-Esztergom megye)

(2008. XI. 3.)

Ami történt, azt a bankárok és a pénzügyesek szúrták el

(...) Nem meglepő, hogy az Egységes Közfelügyeleti Sztrájkbizottság bejelentette: felújítja tevékenységét. Követeléseik már csak azért is jogosnak tűnnek, mert valóban drasztikus létszámleépítést hajtottak végre közöttük az elmúlt néhány évben. A mostani, világméretű válság legfőbb hazai elszenvédőinek szerepét mégis nekik szánják. Pedig igazuk van abban, hogy ami történt, azt a bankárok és a pénzügyi szektor szereplői szúrták el, s az őket érintő megszorításokról egy szót sem hallani. Vajon miért? *A. A.*

Nomen est omen - nevünkben a sorsunk

A nevünk olyan mágikus szó, amelyben benne van mindaz, amiért a világra jöttünk. Elárulja az életünk feladatát, utat mutat, és tisztában lehetünk azzal is, mi okozhatja végzetünket. Aki ismeri a neve jelentését, teljesebb életet élhet.

AZ ÉRZÉKENYEK (A többi kategória később következik.)

BARBARA – *Feladata:* elismertetni a szépségét, mert így válhat igazi nővé. *Erőssége:* férfias megjelenésű partner oldalán éli az életet. *Gyengesége:* hajlamos idővel a társát úgy kezelni, mintha az az apja vagy a gyereke volna, és ettől ő szenved a legjobban.

HAJNALKA – *Feladata:* az állandóság kialakítása az életében. *Erőssége:* érzékeny művészlélek mellett találhatja meg a változatosságot, és egyben a biztonságot. *Gyengesége:* mindig többet és jobbat akar, ezért hajszolja a változásokat.

LILI – *Feladata:* elfogadni a szülő vagy partner irányítását. *Erőssége:* művészzel kapcsolatos munkát választ, megtanul álmodni fejteni. *Gyengesége:* nem tudja megszervezni a hétköznapjait, nincs tisztában a pénz értékével.

TÜNDE – *Feladata:* minden kapcsolatban egyenrangúvá válni a másikkal. *Erőssége:* hűséges, felelősségteljes a szüleiével, a gyermekeivel, jó munkaező. *Gyengesége:* annyira fél a csalódástól, hogy nem meri kimutatni a valódi érzelmeit.

VIVIEN – *Feladata:* az érzelmi szabadság megőrzése. *Erőssége:* azt teszi, amit szeretne, nem fogadja el a külső korlátozást, csak amit önmagának állított. *Gyengesége:* az önféjűsége, ezért gyakran kényszerül változtatásra.

GERGŐ – *Feladata:* tanuljon meg nemet mondani. *Erőssége:* kritikusan szemléli önmagát, a véleményét mindenképpen elmondja. *Gyengesége:* a hiszékenység. Nemcsak őt csapják be, ő is kihasználhat másokat.

JÁCINT – *Feladata:* gyengédnek lenni. *Erőssége:* romantikus, odaadó, rajongva lelkesedő, mer áldozatot hozni a számára ismeretlenekért is. *Gyengesége:* férfiasnak akar látszani olyankor is, amikor lágynak kellene lennie.

SÁNDOR – *Feladata:* uralkodás az érzelmeken. *Erőssége:* pókerarc, higgadt cselekvés, valamint a tabutémák felszámolása. *Gyengesége:* mások ellenőrzése, nem szereti elismerni, hogy rá is vonatkoznak az élet játékszabályai.

ZSOLT – *Feladata:* szerénynek maradni. *Erőssége:* nem azért tesz meg dolgokat, hogy glória ragyogjon a feje fölött. *Gyengesége:* luxustárgyakkal, -utazással, -életmóddal akarja felhívni magára a figyelmet.

A hónap névnapja: Katalin

Eredete: aikatharina (görög). *Jelentése:* „tisztá”. *Névnap:* november 25. *Változatok:* Catherine, Kathleen, Katrin, Katharina, Caterina, Catalina, Katerina.

Katalin tüzről pattant, impulzív hölgy, még akkor is, ha sokszor uralkodik az indulatain. Amilyen könnyen nevet, olyan könnyen jön dühbe vagy sírja el magát. Ettől függetlenül szereti alaposan kiélni az életet, mindenből részesülni, ami vele jár, legyen akár kellemes, akár kellemetlen. Zsenge korban és éretten egyaránt merész, bevállalós teremtés, azzal a hozzáállással, hogy „jöjjön, aminek jönnie kell”. Szívesen odamondogat bárkinek, tekintet nélkül címekre és rangokra. Mozdékony, kíváncsi és érdeklődő, abba is beleüti az orrát, amihez semmi köze, fecsegni is hajlamos. Ugyanakkor feltűnő, népszerű jelenség, igen gyorsan vág az esze és bámulatosan talpraesett. Mindezek a tulajdonságai hozzásegítik az érvényesüléshez és a sikerhez. Nagyon szeret a figyelem középpontjában állni, ezért nagy valószínűséggel a színpadon, a kifutón, a tanári katedrán vagy a sportpályán találkozhatunk vele. Elragadó bája miatt sokan körüldöngik, kedvére válogathat, hosszú távú kapcsolatait azonban esetenként megronthatják feltélenykedései és hisztijei. Ha egyedül marad, a magánytól könnyen „besavanyodik”. Katinka nem vágyik reflektorfényre.

A hónap viccei

Büntetés – Uram – állítja le a járórt az autóst –, ötezer forintot kérek, mert túllépte a hatvanat! – Mi a csoda? Most már a koráért is büntetik az embert.

Mesél a múlt – Boldog emberek az orvosok. Eredményeiket napfény világítja meg, tévedéseiket pedig föld borítja. (Molière)

Veterán nőcsábász – Doktor úr, segítsen rajtam, ha lehet! – könyörög az idős beteg a pszichiáternek. – Már elmúltam kilencvenéves, de még mindig futok a szoknya után. – De bácsika, az nem baj! – Dehogynem! Szaladok utána, de már nem emlékszem, hogy miért.

Aki nem küzd, nem él

Sok mindent elmond életünkről a fenti mondat. A magyar líra egyik klasszikusától, **Babits Mihálytól** idézzük, aki 125 évvel ezelőtt, 1883. november 26-án született Szekszárdon. A Nyugat első nemzedékének meghatározó irodalmi alakja, irodalomtörténészként, szerkesztőként és műfordítóként is maradandót alkotott. A XX. század első éveiben folytatta tanulmányait a budapesti egyetem bölcsészkarán, magyar-francia szakon. 1916-tól a Nyugat szerkesztője. Szellemi öröksége tovább élt a folyóirat második, harmadik nemzedékében is. Művészetét egész életében, 1941-ben bekövetkezett haláláig a háborúellenesség, az európai humanizmus és a „homo moralis” eszménye irányította. Az alábbiakban írásaiból, mondásaiból idézzük. Ezek mindegyike manák is szóló üzenetet hordoz.

HÚNYT SZEMMEL...

Húnyt szemmel bérceken futunk s mindig csodára vágy szivünk: a legjobb, amit nem tudunk, a legszebb, amit nem hiszünk.	Az álmok síkos gyöngyeit szorítsd, ki únod a valót: himezz belőlük fázó lelkedre gyöngyös takarót.
---	---

(Babits Mihály, 1909)

- Az egész múlt él és hat a jelenben: ez a teremtő idő. Az emlékezés pedig nem visszatérés a múltba, hanem a múlt minduntalan betolakodása a jelenbe. A múlt a lélek, a jelen a test: az emlékezés a lélek hatása a testre.
- Az élet nem csupán harc, hanem béke is, nem csupán kívül van, hanem belül is – a harc csupán eszköz, a béke a cél, a külső csak eszköz, a belső a cél.
- Hadd mondjam el újra azt a közhelyet, hogy az egész élet színház, és mindannyian színészek vagyunk. (...) Egyikünk sincs megelégedve a szereppel, amelyet számára az élet, a szigorú rendező kiosztott.
- A kíváncsiság a lélek legmélyebb, a világ irányában legmélyebben gyökerező ösztöne, s nem az igazság, hanem az újság felé visz.
- Megtanítjuk a gyermekeket az accusativus cum infinitivóra, megtanítjuk a kétismeretlenű egyenletek megoldására. Szép és jó. De vajon ez az, ami az embert emberré teszi? (...)
- Mert van az iskolának erkölcsi hatása, van most is, éspedig kiszámíthatatlan nagy: amint a gyermek kedélye kiszámíthatatlanul hajlékony. De ez nem a leckék, tanítások hatása, hanem a jellemek egymásra való hatása. Ezt a természetes hatást céltudatosá tenni s kizárólag jó irányba terelni a jövő feladata.
- A múlt ismeretének lehető forrásait éppoly szükséges ismerned, mint a történelmi hazugságok eredetét. Kezdetleges ember mindent elhisz, intelligens mindent megbírá. Tanul megkülönböztetni a hihetőt a hiteltlentől. (...)
- A lojalitás lehet hiba, mikor kritizálunk; de mindig kötelező, mikor idézzük.
- Cím- és rangkorságban vergődő nemzet vagyunk, s történetünk és pszichológiánk, politikánk és poézisünk szinte kiolvasható a címek és bókók gazdag florájából.
- Mert a magyar, ha tette lusta is, fantáziára annál mozgékonyabb: az álmodó Csórik, Hány Jánosok nemzete.
- A magyar majdnem mindent ki tud fejezni éppoly tömören, mint az angol, éppoly világosan, mint a francia, s amellet a klasszikus és modern irodalmak minden versformáját teljesen azonos zengéssel pontosan tudja utánozni.
- Nem meghalni kell ezért a hazáért, hanem élni: mert ez a haza nem a halálunkból, hanem az életünkben él.
- Politikához nincsen közöm; amihez közöm van, az az erkölcs. Ez az írás erkölcsi hitvallás. Az érdeksata engem nem érdek.
- Az én szolgálatom: megőrizni népem legtisztább erkölcsi hagyományait, nem engedni, hogy az igazság szelleme elavuljon. A kezdődő barbárság lármaja közt ébren tartani a lelkiismeret saját nyugtalanságát.
- Mondják, hogy a világ nem javul, s az embercsoportok ösztönei és harcai semmit sem veszítenek erkölcs nélküli kíméletlenségükből. Tömegekben nem vagyunk jobbak az állatoknál, s társadalmi és nemzeti életünk könnyen válik a vak ösztönök játékává.
- A mai emberiség, pártjai és szektái szerint, nem útmutatást, hanem igazolást vár, s nem tanulni akar bölcsseitől, hanem diktálni nekik...
- De hát nem élünk a szabadelvűség korában. A liberalizmus ma már többnyire csak pártállás, nem pedig szellemi attitűd, mely tiszteli az emberi vélemény jogait és szabadságát.

RESTSÉG DICSÉRETI (részlet)

Örök feladatban élek, mint a befogott diák. Nem ismerek szabadságot, csupán felszabadulást. Mennyi munka, vád, ígért! Multam foglya vagyok én. Igy fonódik önön ünt hálóiba aki vén.	Be jó volna szabad lenni, ujra ifju és szabad, kit e földön nem nyugöz még se szerep, se feladat! Nekem már csak ritka-ritkán mosolyog egy pillanat, bús diákként, lecke végén, visszalopni magamat.
---	---

(Babits Mihály, 1937)

A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE ORSZÁGOS VEZETŐSÉGÉNEK HATÁROZATA

a jövő évi költségvetési törvénnyel,
a közszférát érintő megszorító intézkedésekkel kapcsolatban

A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) aggodalommal tekint a világban és hazánkban is zajló pénz- és tőkepiaci válságra, amely nyilvánvalóan a neoliberális pénz- és gazdaságpolitika következménye. **Elfogadhatatlannak tartja, hogy e kedvezőtlen jelenségek terhei egyoldalúan csak a munkavállalókra nehezedjenek.**

1. A PSZ Országos Vezetősége és tagsága megdöbbenéssel szemléli a beterjesztett 2009. évi költségvetési törvényjavaslat változásait, különösen a közszféra egészét érintő megszorító intézkedéseket. **Nem lehet egyoldalúan megváltoztatni az Egységes Közzolgálati Sztrájkbizottság és a kormány 2007. február 19-ei megállapodását,** amely a 2009. évi béremelésekre vonatkozó előírásokat is tartalmazza. Ezért a PSZ is szükségesnek tartja a sztrájkbizottság tevékenységének felújítását, és a megoldást célzó tárgyalások folytatását. **Méltánytalannak érezzük,** hogy elsősorban a közszféra alkalmazottait sújtja a megszorító intézkedések sora, és a takarékoskodási szándék nem terjed ki az önkormányzatok számának, testületi tagjai létszámának, jövedelmének jelentős csökkentésére, és nincs szándék mérsékelni a parlament létszámát és a képviselők juttatását sem. Pedig a közigazgatás és a parlament átfogó reformja jelentős megtakarításokat eredményezne.
2. A PSZ a munkahelyek védelmének elsődlegessége mellett **fontosnak tekinti** a kereseti viszonyok további jelentős romlásának megakadályozását. Különösen azért, mert a pedagógusok reálkereset-vesztése volt a legnagyobb az elmúlt két évben. **Elfogadhatatlan a 13. havi illetmény kifizetésének befagyasztása, mert ez 2009-ben 8,3% nominálkereset-csökkenést okoz a közszférában, ami a bérek befagyasztásával és a tervezett inflációval együtt több mint 10%-os reálkereset-vesztésget eredményez.**
3. A PSZ még ebben a nehéz helyzetben is **szükségesnek** tartja a pedagógusok jobb megbecsülésének programját, amelyről 2008. június 25-én a miniszter és a közoktatás reprezentatív szakszervezetei megállapodást írtak alá. **Az oktatás helyzetének további romlását meg kell akadályozni!** Ennek érdekében a Pedagógusok Szakszervezete kész nyomást gyakorló eszközöket is alkalmazni.

A Pedagógusok Szakszervezete a közzolgálati szakszervezetekkel, konföderációkkal együtt részt vesz a további érdekegyeztetésben, az ott hozott egységes közzolgálati döntéseket, akciókat is támogatja.

Budapest, 2008. november 3.

*a Pedagógusok Szakszervezete
Országos Vezetősége*

AZ ORSZÁGOS KÖZZSZOLGÁLATI ÉRDEKEGYEZTETŐ TANÁCS (OKÉT) MEGÁLLAPODÁSA

Az OKÉT 2008. november 3-i ülésén az Egységes Közzszolgálati Sztrájkbizottság és a kormány 2007. február 19-i megállapodása, valamint az azt követő kiegészítő megállapodások alapján döntés született arról, hogy a közszféra reálkeresetének 2008. évi szinten tartása érdekében ismételten keresetkiegészítésre kerül sor.

A közszféra munkavállalói 2008. július elején már 15 ezer forint kompenzációban részesültek. December elején pedig 20 ezer forint keresetkiegészítést kap minden közalkalmazott és köztisztviselő. Ezzel a 2008. évre várható 6,4–6,5%-os infláció reálkereset-csökkentő hatása ellensúlyozódik.

Az Egységes Közzszolgálati Sztrájkbizottság a 2009-ben tervezett megszorító intézkedések miatt felújította a 2007. évi megállapodás után felfüggesztett tevékenységét, amiről levélben kapott tájékoztatást a miniszterelnök. A kormány által bejelentett, a közzszolgálati területet érintő megszorítások ugyanis a 2007. évi megállapodás 2009-re vonatkozó teljesítését negligálják.

MUNKAJOGI KÉRDÉSEK

A fegyelmi felelősség egyes kérdéseiről

1. Az állásból történő felfüggesztés – a visszatartott illetmény „sorsa”

A visszatartott illetményre való jogosultság alapvetően a fegyelmi eljárás eredményétől függ. A teljes összeget vissza kell fizetni a közalkalmazottnak, ha

- megszüntették a fegyelmi eljárást,
- felmentő határozatot hoztak, vagy
- megrovás fegyelmi büntetést szabtak ki.

Amennyiben olyan büntetést szabnak ki, amely érinti a közalkalmazott illetményének összegét, csökkentett mértékben kell visszafizetni a visszatartott összeget. Ilyen büntetés a címtől való megfosztás vagy magasabb vezető, illetve a vezető beosztás fegyelmi hatályú visszavonása. Ekkor a visszatartott illetményből le kell vonni a címpótlék, illetve vezetői pótlék összegét. Elbocsátás fegyelmi büntetés kiszabásakor kell kifizetni a visszatartott illetményt. Az elbocsátás büntetés kiszabása után már nincs lehetőség a felfüggesztésre, mert a büntetés a jogorvoslattól függetlenül végrehajtható.

Ha a bíróság utóbb hatályon kívül helyezi a határozatot, a teljes visszatartott összeget ki kell fizetni. Ha a bíróság módosítja a kiszabott büntetést, akkor megrovás, illetve előmeneteli rendszerben történő várakozási idő legfeljebb egy évvel történő meghosszabbítása büntetés kiszabása esetén a teljes visszatartott összeget ki kell fizetni. Ha a korábbi elbocsátás büntetést a címtől való megfosztás, vagy a magasabb vezető, vagy vezető beosztás fegyelmi hatályú visszavonása büntetésre enyhíti a bíróság, a visszatartott illetménynek a pótlékokkal csökkentett részét kell kifizetni a közalkalmazott számára.

2. A fegyelmi tanács

A Kjt. kollektív munkáltatói joggyakorlást állapít meg, hiszen az ügy érdemében háromtagú fegyelmi tanács dönt, amelynek elnöke az eljárás megindítója, tagjai pedig az elnök által kijelölt közalkalmazottak [49. § (1) bekezdés].

2.1. Az elnök személye és jogkörének átruházása

A tanács elnökére vonatkozó összeférhetlenségi okot a törvény nem fogalmaz meg, ugyanakkor, ha mindez megállapítható, azt a fegyelmi határozat megalapozottsága, a büntetés mértékének arányossága vizsgálatánál kell figyelembe venni, ez a határozat eljárási okból való hatályon kívül helyezésére nem ad alapot [EBH 2004.]. A tanács elnöke jogkörét indoklás nélkül átruházhatja. A törvény megszorítást az átruházással kapcsolatban a „kire” kérdésben tartalmaz, e jogkör csak a munkáltató más vezető állású közalkalmazottjának adható át. Ha viszont az eljárás alá vont maga is vezető, az elnöki teendők csak magasabb vagy legalább azonos szintű vezetői pozíciót betöltő közalkalmazottnak adhatók át [Kjt. 49. § (2) bekezdés].

2.2. A fegyelmi tanács tagjai

A tanács tagjait az elnök jelöli ki. Ha a fegyelmi jogkör gyakorlója átruházta a tanácselnöki tisztségét, a tagok kijelölésére már nem jogosult. A kijelölés munkáltatói utasítás, a tanácstagi feladatok ellátása a közalkalmazotti jogviszonyból származó kötelezettség, ennek ellátása a Kjt-ben foglalt esetekben [49. § (3) bekezdés b)-d) pont] tagadható meg. Nem mentesíthet a tanácstagság alól a jelentős munkaköri feladatokra történő hivatkozás.

Ha az eljárás alá vont közalkalmazott nem rendelkezik vezetői státusszal, a tanács tagjaként elsősorban a munkáltatónál magasabb vezető vagy vezetői pozíciót betöltőt kell kijelölni. Kizárólag akkor kerülhet sor az eljárás alá vontnál magasabb vagy vele azonos besorolású közalkalmazott fegyelmi tanácstagi teendőkkel való megbízására, ha nincs olyan vezető állású, aki az adott ügyben tanácstagként eljárhatna. Magasabb vezető vagy vezető munkakört, illetve beosztást betöltő közalkalmazottal szemben indított eljárás esetén fontos a kijelölési sorrend megtartása; amíg van az eljárás alá vontnál magasabb vezető állású kijelölhető közalkalmazott a munkáltatónál, nem lehet azonos szintű vezetői tanácstagként kijelölni. Ha a munkáltatónál magasabb besorolású, illetve beosztású személy volt, aki munkaterhe miatt nem vállalta a fegyelmi bizottságban való részvételt, azonos beosztású, illetve besorolású személy kijelölésére nem kerülhetett sor szabályszerűen [Mfv.II.11.088/2000.]. Ha a tanács tagját a Kjt. elvárásai alapján nem lehet kijelölni, a Kjt. 53. a-

szerint a munkáltatónak ezt közölnie kell fenntartójával, amely saját tagjai, illetve az eljárás alá vontnál magasabb beosztású illetve besorolású, ennek hiányában legalább az eljárás alá vonttal azonos szintű iskolai végzettségű közalkalmazottai közül jelöli ki a hiányzó tagot.

Egy per tanulása szerint a felperes testnevelő tanár munkakörben állt az alperes alkalmazásában. A tanár a büntetést kimondó határozatot – egyebek között – azért sérelmezte, mert a tanács egyik tagja nála alacsonyabb besorolású volt, és munkaközösség-vezetőként nem volt magasabb beosztásúnak tekinthető. A helyálló értelmezés szerint a magasabb beosztásnak a fegyelmi tanács tagja és az eljárás alá vont viszonyában kell fennállnia. A felperes munkaköréhez képest a munkaközösség-vezetői beosztás (az irányító, véleményezési, javaslatélteli és döntési jogkörénél fogva) magasabb. Ezt az ezzel járó, jogszabályban előírt pótlék is kifejezi. Az alperes munkáltató szervezeti és működési szabályzata szerint a különböző munkaközösségi-vezetőkhoz tartoznak szervezetenként az oktatók és a tanárok, ami az előbbi pozíciók magasabb szervezeti beosztását tükrözi [Mfv.II.10.464/1997.].

2.3. Aki nem lehet fegyelmi tanács tag és jegyzőkönyvvezető

A tanács eljárásában és a határozat meghozatalában a tanács tagjaként, illetve jegyzőkönyvvezetőként nem vehet részt a vizsgálóbiztos. Eljárása közben ugyanis egyrészt már állást foglalt a felelősség fennállásával kapcsolatban, másrészt a fegyelmi eljárásban a munkáltatót képviseli. Nem elfogadható ok a vizsgálóbiztosnak a fegyelmi tárgyaláson jegyzőkönyvvezetőként való közreműködésére az, hogy külön jegyzőkönyvvezető bevonására azért nem került sor, mert a munkáltató nem akarta, hogy a folyamatban lévő fegyelmi ügy nagyobb nyilvánosságot kapjon. A tanács tagjainak kijelölésére vonatkozó szabály olyan garanciális jellegű törvényi követelmény, amelynek megsértése a határozat hatályon kívül helyezését vonja maga után [Mf.20.622/1998/2.].

Ez ügyben – a tárgyalási jegyzőkönyv szerint – a jegyzőkönyvvezető a vizsgálóbiztos szerepét átveve kifejtette az ügyvel kapcsolatos álláspontját, és a tárgyalási jegyzőkönyvet csak ő írta alá. Abból a tényből, hogy a fegyelmi tárgyaláson a jegyzőkönyvvezető érdemben nyilatkozatot tett, és ezek mind a közalkalmazottak terhére szóltak, ésszerű és tárgyilagos szemlélettel lehet következtetni elfogultságára. Erre tekintettel a tanács eljárása szabálytalan volt, mert abban jegyzőkönyvvezetőként olyan személy járt el, akinek részvételét a törvény kizárja. A Kjt. 49. §-ban előírt eljárási szabályok olyan garanciális rendelkezések, hogyha ezeket a munkáltató az eljárás közben figyelmen kívül hagyja, súlyos eljárási hibát követ el, amely miatt a fegyelmi határozat törvénytört, ezért a bíróságnak hatályalanítania kell [BH 2003.384.].

Ugyancsak ki van zárva, hogy az eljárásban tanúként vagy szakértőként meghallgatott személy döntsön fegyelmi felelősség kérdésében, és nem várható el elfogulatlan döntés arról sem, aki az eljárás alá vont közeli hozzátartozója. Mindezt a tanács tagjával, illetve jegyzőkönyvvezetőül jelölt személynek és az eljárás alá vontnak is egyaránt kötelezettsége haladéktalanul bejelenteni a fegyelmi jogkör gyakorlójának. A közlés elmulasztása fegyelmi vétség.

Végezetül nem lehet tag, illetve jegyzőkönyvvezető, aki egyéb – a Kjt. által nem nevesített – okból tekinthető elfogultnak. Ha saját elfogultságát az eljárás említett szereplői bejelentik, helyettük új személyt kell megbízni.

2.4. Az eljárás alá vont elfogultság bejelentése

Ha az elfogultságot a fegyelmi eljárás alá vont személy jelenti be, indítványában meg kell jelölni azokat az okokat, amelyek miatt a kijelölt tanács tag, illetve jegyzőkönyvvezető elfogultnak tekinthető. Az elfogultság fennállásáról a tanács elnöke dönt. A kifogás elutasítását a közalkalmazott a fegyelmi határozat ellen benyújtott keresetében kifogásolhatja [Kjt. 49. § (3) bekezdés a)-d) pont].

Egy per adatai szerint a közalkalmazott a vizsgálóbiztos személyét a fegyelmi eljárás teljes tartalma alatt kifogásolta, a kifogásával azonban sem a fegyelmi eljárást elrendelő, sem a tanács nem foglalkozott. Az elfogultság bejelentése valóban nem jelenti automatikusan a kifogásolt személynek a fegyelmi eljárásból való kizárását, ám a peres eljárásban a már felperesi pozícióban levő közalkalmazott a vizsgálóbiztos és a tanács egyik tagjának az elfogultságára változatlanul hivatkozhatott. Az eljárási bíróságok nem követtek el jogszabálysértést, amikor a tényállás alapján

az elfogultság kérdését is vizsgálat tárgyává tették, és az alperes munkáltató részéről a fegyelmi eljárásra vonatkozó garanciális szabályok betartását ebből a szempontból értékelték [Mfv.E.10.150/2003.].

2.5. A fegyelmi eljárásból kizárt személyek részvételének jogkövetkezménye

Ha a tanács eljárásában és döntéshozatalában kizárt személy vesz részt, az a fegyelmi határozat hatályon kívül helyezését vonja maga után, érdemi vizsgálata nélkül [BH 2002.375.].

Ha a munkáltató a fegyelmi eljárás lefolytatása közben súlyos mértékben megsértette a Kjt-ben foglalt eljárási szabályokat, erre tekintettel a fegyelmi határozatot érdemi vizsgálat nélkül hatályon kívül kell helyezni.

Egy per adatai szerint a munkáltatói jogkör gyakorlója mind a vizsgálóbiztos, mind a tanács tagjainak kijelölésekor figyelmen kívül hagyta, hogy tőlük elfogulatlan, objektív döntés nem várható. Az eljárás indokál szolgáló kötelezettségzegést a vizsgálóbiztos házastársa jelezte a munkáltatónak, míg a tanács egyik tagja a panaszt tévő testvére, a másik tagja szintén érintett volt a közalkalmazott terhére rótt kötelezettségzegés felderítésében, hiszen a korábbi etikai bizottság eljárásban tanúként is meghallgatták [Mfv.E.10.773/2004.].

Egy másik esetben a bíróság azt állapította meg, hogy a jegyzőkönyvvezetőt tanúként is meghallgatták a fegyelmi eljárás alatt, ami a Kjt. 49. § (3) bekezdése c) pontjába ütközik. Ez olyan súlyos eljárási szabályszegés, amely a határozat hatályon kívül helyezését vonja maga után [Mfv.E.10.098/2004.].

3. A fegyelmi tárgyalás

A tanács a vizsgálóbiztosi jelentés ismeretében tárgyalást tart, és ennek alapján hozza meg határozatát. Az ülés nyilvános, ugyanakkor a tanács az egész tárgyalásról, vagy egy részéről kitilthatja a nyilvánosságot, ha állami titok vagy szolgálati titok megőrzése miatt ez szükségesnek mutatkozik, vagy ha az eljárás alá vont közalkalmazott kérte.

3.1. A tárgyalás kitűzése

A tanács első ülését a vizsgálóbiztos előterjesztésétől számított 15 napon belül kell megtartani. E határidő nem jogvesztő, így túllépése nem eredményezi a határozat hatályon kívül helyezését. A tárgyalást úgy kell kitűzni, hogy arról a felek (a vizsgálóbiztos, az eljárás alá vont közalkalmazott, illetve jogi képviselője) az értesítést a tárgyalás előtt legalább három munkanappal korábban megkapják. A határidőbe nem számít be az a nap, amelyen a határidő megkezdésére okot adó intézkedés – a tárgyalási idézés kézbesítésének napja – történt.

A fegyelmi tárgyalást akkor lehet megtartani, ha arra a feleket szabályszerűen, a három munkanapos tárgyalási időköz megtartásával megidéztek és az erről szóló igazolás (átvételt igazoló aláírás, vagy postai értesítés esetén tértivevény) a fegyelmi tanács elnökének rendelkezésére áll. Ha nem igazolható az idézés szabályos megtörténte, a tárgyalást újabb hatánap kitűzésével el kell halasztani. Nem kell elhalasztani a tárgyalást akkor, ha az idézés szabályszerűsége nem bizonyítható, de a közalkalmazott bejelentette, hogy nem kíván részt venni a tárgyaláson. Ha viszont a szabályszerű idézés ellenére az eljárás alá vont közalkalmazott nem jelenik meg, a tárgyalás megtartható. A háromnapos idézési időköz megsértése önmagában nem ad alapot a fegyelmi határozat hatályon kívül helyezésére [BH 2002.285].

3.2. A tárgyalás lefolytatása

A tárgyalást a fegyelmi tanács elnöke vezeti. Ennek keretében ő nyitja meg a tárgyalást, számba kell vennie a megjelenteket, meg kell vizsgálnia, hogy az idézések a tárgyalásra szabályszerűen megtörténtek-e, és van-e akadály a tárgyalás megtartásának. Ezt követően a vizsgálóbiztosnak a munkáltató képviselőjét ismertetnie kell a lefolytatott vizsgálat eredményét, majd az elnöknek módot kell adnia, hogy a közalkalmazott előterjeszthesse védekezését. Ha a közalkalmazott a vizsgálóbiztos jelentését csak a fegyelmi tárgyalás kezdetekor kapta kézhez, ez nem vonja maga után a határozat hatályon kívül helyezését [Mfv.II.11.178/2001.].

Ha a vizsgálóbiztosi jelentés alapos és egyben az eljárás alá vont közalkalmazott nyilatkozatával sem áll ellentmondásban, a tanács meghozhatja döntését. Ennek hiányában bizonyítási eljárást kell lefolytatnia. Nincs szükség azon tények bizonyítására, amelyeket a közalkalmazott elismert, amelyeket a felek egyezően adtak elő, amelyek köztudomásúak. A bizonyítási eljárás folyamán a fegyelmi tanács tanúkat hallgathat ki, iratokat szerezhet be, szakértőket vehet

igénybe és szemlét tarthat [Kjt. 50. § (4) bekezdés]. Ha az ügy az első tárgyaláson nem tisztázható, a fegyelmi tanács elnökének a fegyelmi tárgyalást el kell halasztania, nyolc napon belül újabb tárgyalást kell kitűznie [Kjt. 50. § (5) bekezdés].

Amennyiben a fegyelmi tanács számára a tényállás tiszta, az elnöknek a tárgyalás berekesztése előtt a felek részére lehetőséget kell biztosítani álláspontjuk összegzésére. A fegyelmi tárgyaláson a felek, tanúk, szakértők nyilatkozatairól és a tárgyaláson kívül foganatosított cselekményekről jegyzőkönyvet kell készíteni.

4. Döntés a fegyelmi felelősség fennállásáról, a határozatok fajtái

A fegyelmi tanácsnak zárt ülésen kell határoznia. Ülésén csak a fegyelmi tanács három tagja és a jegyzőkönyvvezető vehet részt. Ha a tanács eljárásában és döntésének meghozatalában kizárt személy vett részt, ez a fegyelmi határozat hatályon kívül helyezését vonja maga után [EBH 2001.473.]. Egyhangúság hiányában kötő többséggel határoznak.

A határozat legkésőbb az első tárgyalástól számított harminc napon belül meg kell hozni. Ez a határidő sem jogvesztő, így túllépése nem vezet a határozat jogellenességéhez. Ugyanakkor mindez nem jelenti azt, hogy a tanács minden esetben konzekvencia nélkül megsérthetné ezt és a további, az eljárás lefolytatására irányadó, de nem jogvesztő határidőket. A tanács eljárása ugyanis nem sérthet általános jogelveket, így nem sértheti a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményét sem. Felmentő határozatot hoz a fegyelmi tanács, ha azt állapítja meg, hogy az eljárás alá vont közalkalmazott a terhére rótt fegyelmi vétséget nem követte el [Kjt. 51. § (1) bekezdés].

Ettől eltér az eljárást megszüntető határozat, melyet akkor hoz a fegyelmi tanács, ha a megállapított tényállás alapján nem bizonyítható, hogy a közalkalmazott fegyelmi vétséget követett el. Felmentő határozat esetében bebizonyosodott, a közalkalmazott nem követte el a vétséget, a megszüntető határozat viszont az eljárás alá vont szemzőgéből nézve több kételyt hagyhat maga után, hiszen ekkor bizonyítottság hiányában nincs büntetés kiszabására lehetőség. Megszüntető határozatot kell hozni továbbá, ha az eljárást a Kjt. 46. §-a (3)-(7) bekezdése szerinti, az eljárás megindítására nyitva álló jogvesztő határidőn túl indították meg, vagy ha a közalkalmazott jogviszonya az eljárás alatt megszűnt.

Az eljárás alá vont közalkalmazott felelősségének, azaz a terhére rótt fegyelmi vétség elkövetésének megállapításakor a tanács büntetést kiszabó határozatot hoz. A Kjt. 45. § alapján nem kerülhet sor a vétkes kötelezettségzegés megállapítására, ha nem követi büntetés kiszabása. Nincs mód az eljárás megszüntetésére, ha az eljárás alá vont közalkalmazott elkövette a terhére rótt cselekményt [Mfv.I.10622/2006/3.].

A Kjt. tételes rendelkezése hiányában is értékelnie kell a tanácsnak a kötelezettségzegés enyhítő és súlyosító körülményeit. Így értékelni kell a fegyelmi eljárás alá vont dolgozónak a munkáltatótól eltöltött hosszabb jogviszonyát [LB.M. törv. II.10210/1973]. Amikor a tanár a tanulót arcul ütötte, a bíróság úgy találta, hogy a testi fenyegetés nem lehet nevelési eszköz, az egy alkalommal elkövetett cselekmény azonban a közel harminc évi jó munkát végző pedagógusnál az elbocsátásnál enyhébb fegyelmi büntetést indokolt [LB Mfv.E.10.552/2004.]. Fegyelmi büntetés kiszabásánál tekintettel kell lenni a fegyelmi felelősségre vonás céljaira is: a dolgozóra, a dolgozónak újabb fegyelmi vétségtől és a vállalat többi dolgozójának hasonló kötelezettségzegéstől való visszatartására [BH 1976.232.]. A fegyelmi büntetésnek olyannak kell lennie, hogy az alkalmas legyen az egyéni és az általános nevelési célok elérésére [BH 1976.375.]. Ha a munkáltató a kötelezettségzegést a közalkalmazott sérelmére megszegi és ez idézi elő fegyelmi vétséget megvalósító magatartását, ezt a vétség megállapításánál és az esetleges kiszabásra kerülő büntetés mértékének meghatározásánál figyelembe kell venni [BH 82/1977.].

A Munkaügyi Értesítő 2008. szeptemberi száma alapján összeállította: *dr. Selmečiné dr. Csordás Mária* vezető jogtanácsos, ILO közvetítő és döntőbíró

Mely naptól kell munkába állítani a munkakörébe visszahelyezett munkavállalót?

A Kjt. 34. § (1) bekezdése értelmében ha a bíróság megállapítja, hogy a munkáltató a közalkalmazott közalkalmazotti jogviszonyát jogellenesen szüntette meg, a közalkalmazott abban az esetben kérheti az eredeti munkakörében történő továbbfoglalkoztatást, ha

a) a megszüntetés a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményében (Munka törvénykönyve 4. §), az egyenlő bánásmód követelményében (Munka törvénykönyve 5. §), illetve felmentési védelemben [31. §, valamint Munka törvénykönyve 90. §-ának (1) bekezdése] ütközik, vagy a munkáltató megszegi a felmentési korlátozásra vonatkozó rendelkezéseket [30/A-30/D. §; 32. § (2) bekezdése], vagy

b) a munkáltató a választott szakszervezeti tisztségviselő, a közalkalmazotti tanács tagjának (elnökének, a közalkalmazotti megbízottnak), illetve a munkavédelmi képviselőnek (munkavédelmi bizottság tagjainak) közalkalmazotti jogviszonyát a 45-53. §-okba és az 54/A. §-ba, illetve a *Munka törvénykönyve 28. §-ába*, vagy a *62/A. §-ába* ütköző módon szüntette meg.

Ha a bíróság a jogerős ítélettel a munkavállalót eredeti munkakörébe visszahelyezi, vitára adhat okot, hogy a munkavállalónak pontosan mely napon kell munkavégzésre jelentkeznie, illetve mely naptól kezdődően áll be a munkáltató foglalkoztatási kötelezettsége.

Általánosságban elmondható, hogy a bírósági ítélet a jogerőre emelkedéssel válik végrehajthatóvá. A végrehajthatóság kezdő napjának megállapítása szempontjából azonban több eljárásjogi szabályra is tekintettel kell lenni. Ezeket a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) tartalmazza.

Az első fokon eljáró munkaügyi bíróság az ítéletét a tárgyaláson szóban kihirdeti, de az írásba foglalástól számított 15 napon belül, a felek számára postai úton is kézbesítenie kell (Pp. 219. §). Az ítélet ellen a felek a kézbesítéstől számított 15 napon belül fellebbezéssel élhetnek. Ha az elsőfokú ítélet ellen a felek egyike sem nyújt be fellebbezést, a munkavállaló visszahelyezését elrendelő ítélet a fellebbezési határidő leteltét követő napon válik jogerőssé [Pp. 228. § (3) bekezdés]. Ha a felek nem azonos napon vették át az ítéletet, a jogerőre emelkedést a később lejáró fellebbezési határidő leteltét követő naptól kell megállapítani. Mivel az ítélet a jogerőre emelkedés napjától kezdődően válik végrehajthatóvá, a munkavállalónak az ítélet jogerőre emelkedésének napján – tehát a fellebbezési határidő leteltét követő napon, ha ez szombatra, vasárnapra vagy munkaszüneti napra esik, a következő munkanapon – kell munkavégzésre jelentkeznie, illetve a munkáltatónak ezen a napon kell a munkavállalót munkába állítania.

E szabályok alkalmazása szempontjából azonban két körülmény is

gyakorlati problémát és bizonytalanságot okozhat. Egyrészt a felek csak azt tudják pontosan, hogy ők melyik napon vették át a bíróság ítéletét. Arról, hogy a másik fél számára melyik napon került sor a kézbesítésre (és erre tekintettel fellebbezés hiányában melyik napon emelkedhet jogerőre az ítélet) a bíróság kezelőirodáján kérhető tájékoztatás. A másik problémát az jelentheti, hogy ha erről a felek nem tájékoztatják egymást, a felek azt sem tudhatják pontosan, hogy a másik fél a határidőn belül nyújtott-e be fellebbezést. A fellebbezés az erre irányadó határidő utolsó napján postai úton is feladható, ezért a bíróság csak a fellebbezési határidő leteltét (az esetleges jogerőre emelkedés napját) követő napokban, utólag tudja megállapítani, hogy sor került-e fellebbezés benyújtására, illetve, hogy melyik napon emelkedett jogerőre az ítélet. Erről egyébként a bíróság írásban is értesíti a feleket, de erre csak a jogerőre emelkedést követően, utólag kerül sor [Pp. 230. § (3) bekezdés].

Ha a felek az elsőfokú ítélet ellen fellebbezéssel éltek, a jogerős ítéletet a másodfokú bíróság hozza meg. A Pp. 228. § (1) bekezdése értelmében a másodfokú ítélet a tárgyaláson történő kihirdetéssel válik jogerőssé. A hivatkozott rendelkezés azonban azt is előírja, hogy ilyen esetben (annak ellenére, hogy az ítélet a kihirdetéssel egyidejűleg jogerőssé és végrehajthatóvá válik) azok a határidők, amelyeket a határozat jogerőre emelkedésétől kell számítani, a határozatnak a fellebbezési közlésétől kezdődnek. Ilyen határidőnek minősül a végrehajtásra vonatkozó határidő is, amely az eredeti munkakörbe történő visszahelyezés esetén azonnali hatályú.

Ha tehát a munkavállaló visszahelyezéséről a másodfokú ítélet rendelkezik, akkor annak ellenére, hogy az ítélet a kihirdetéssel jogerőssé válik, a feleknek meg kell várniuk az ítélet kézbesítését, és a munkavállalónak a kézbesítést követő napon (munkanapon) kell munkavégzésre jelentkeznie. Mivel a másodfokú határozat kézbesítésekor is előfordulhat, hogy azt a felek nem azonos napon veszik át, a munkára jelentkezés, illetve a munkába állítás vonatkozásában véleményünk szerint szintén az időben később történő kézbesítés időpontját kell irányadónak tekinteni.

A Munkaügyi Értesítő 2008. szeptemberi száma alapján összeállította: *dr. Selmečiné dr. Csordás Mária* vezető jogtanácsos, ILO közvetítő és döntőbíró

Figyelemre méltó legfelsőbb bírósági döntés

226. Ha a munkavállaló a tanulmányi szerződésben vállalt kötelezettségét határidőben nem teljesíti, a munkáltató jogszerűen kötelezheti a felvett támogatás visszafizetésére (Mt. 113. §).

A felperes módosított keresetében tanulmányi támogatás visszafizetése címén kibocsátott fizetési meghagyás hatályon kívül helyezését és az alperes 66 930 forint visszafizetésére kötelezését kérte.

A munkaügyi bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen vissza a felperesnek 66 930 forintot, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás lényege szerint a középfokú végzettséggel rendelkező felperes 2002. július 1-jén létesített közalkalmazotti jogviszonyt az alperesnél, ekkor már a Tudományegyetem Egészségügyi Főiskolai Karának másodéves hallgatója volt. A felek 2002. szeptember 25-én tanulmányi szerződést kötöttek, amelyben a munkáltató egyebek mellett arra vállalt kötelezettséget, hogy a képzés tartama alatt, valamint a tanulmányok befejezését követő két évig a felperest végzettségének megfelelő munkakörben fogja alkalmazni. A felperes az egészségbiztosítási szakemberi képesítés megszerzését 2005. december 31-ig vállalta. Tanulmányainak ideje alatt a munkáltató „E” fizetési osztályban adminisztrátorként, majd anyaggazdálkodási ügyintézőként foglalkoztatta a felperest, aki 2004. november 5-én sikeres záróvizsgát tett. Mivel államilag elismert „C” típusú nyelvvizsgát nem szerzett, a diploma átadása sem történt meg részére a tanulmányi szerződésben vállalt időpontig. A felperes 2005. december 14-én írásban kérte a munkáltatóját a tanulmányi szerződés módosítására, aki 2006. január 1-jétől – illetménye érintetlenül hagyása mellett – végzettsége szerint „B” fizetési osztályba sorolta. Az alperes a felperes közalkalmazotti jogviszonyát 2006. szeptember 29-én szüntette meg, továbbá fizetési felszólítással 401 586 forint tanulmányi támogatás 12 havi részletben

történő visszafizetésére kötelezte. A munkáltató 66 930 forint tanulmányi támogatást vont le a felperes juttatásaiból a hozzájárulása nélkül.

A munkaügyi bíróság álláspontja szerint a 66 930 forint tanulmányi támogatás illetményből való levonásának jogszabályi alapja nem volt, ezért annak visszafizetésére kötelezte a munkáltatót. Egyebekben megállapította, hogy a középfokú végzettséggel rendelkező felperest a munkáltató olyan munkakörökben alkalmazta (adminisztrátor, ügyintéző), amelyek végzettségének megfeleltek, a tanulmányi szerződés 4.3. pontjában foglaltakat nem sértette meg. Ezzel szemben a felperes „C” típusú nyelvvizsga hiányában nem teljesítette vállalt kötelezettségét 2005. december 31-éig, így a fizetési felszólítással az alperes jogszerűen kötelezte a tanulmányi támogatások visszafizetésére. A felperes 2005. december 14-én kelt kérelme konkrétan nem jelölte meg a szerződésmódosításra irányuló kérést, így az ajánlatnak sem tekinthető. Az alperesnek a szerződésmódosításra irányuló akaratát pedig nem nyert bizonyítást.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részében helybenhagyta, és a felperest perköltség megfizetésére kötelezte.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a munkáltató a felperes középfokú végzettséget igénylő munkakörben való foglalkoztatásával a tanulmányi szerződést nem szegte meg, a felperes volt az, aki a szerződésben vállalt időpontig nem szerezte meg diplomáját. A felperesnek a határidő-módosítás vonatkozásában nem sikerült a szóbeli haladékosan sem bizonyítani; a tanulmányi szerződés azonban írásbeliséghez kötött, így annak módosítására is csak írásban kerülhetett volna sor.

A felperes felülvizsgálati kérelme – az alperest 66 930 forint jogtalan levonás miatt visszafizetésre kötelező rendelkezés hatályában való fenntartása mellett – a mindkét fokon eljáró bíróság ítéletének hatályon kívül

helyezésére és a tanulmányi szerződésből eredő visszafizetés alóli mentesítést kimondó döntés meghozatalára irányult. Álláspontja szerint a munkáltató a tanulmányi szerződés 4.3. pontjában foglaltakat megsértve a képzés ideje alatt nem a végzettségének megfelelő munkakörben foglalkoztatta. További érvelése szerint a tanulmányi szerződéssel kapcsolatos időpontmódosítás tekintetében tett ajánlatot a munkáltatói jogkör gyakorlója tudomásul vette, ezt követően az alperesnek kellett volna a szerződésmódosítás tekintetében írásban nyilatkoznia.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult, a felperes perköltség fizetésre kötelezése mellett.

A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

A felek által sem vitatottan a tanulmányi szerződés 4.3. pontja szerint a munkáltató arra vállalt kötelezettséget, hogy a képzés tartama alatt, valamint a tanulmányok befejezését követő két évig a munkavállalót végzettségének megfelelő munkakörben alkalmazza, teljes munkaidőben. A szerződés ezen időpontja nem a megszerzendő képesítésre vonatkozik, így helytállóan állapították meg az eljáró bíróságok, hogy a munkáltató a felperest a képzés tartama alatt már meglévő, középfokú végzettségének megfelelő munkakörben alkalmazta, így a tanulmányi szerződésben vállalt kötelezettségét nem szegte meg. Ezzel szemben a felperes az egészségbiztosítási szakemberi képesítést 2005. december 31-éig a vállalt határidőben az államilag elismert „C” típusú nyelvvizsga hiányában nem szerezte meg, így részéről a szerződésszegés megállapítható. Mindebből

következően az alperes a fizetési felszólításával jogszerűen kötelezte a felperest a tanulmányi támogatás visszafizetésére, amelynek összegszerűségét a felperes sem vitatta.

Alapvetően hivatkozott a felperes a felülvizsgálati kérelmében arra a körülményre, hogy a tanulmányi szerződés módosítására vonatkozó ajánlatát követően a munkáltató szóbeli hozzájárulását adta, az írásbeliség elmaradása a módosítás tekintetében az alperesnek róható fel. Mint arra a jogerős ítélet jogszabálysértés nélkül rámutatott, a felperes a tanulmányi szerződés módosítására vonatkozó szóbeli hozzájárulást sem tudta bizonyítani, a tanulmányi szerződés azonban írásbeliséghez kötött, így annak módosítására is csak a felek egyező akaratnyilatkozata mellett írásban kerülhetett volna sor. A gazdasági igazgatótól – aki a rendelkezésre álló adatok alapján a tanulmányi szerződés módosítására egyébként sem rendelkezett jogkörrel – származó feljegyzés a munkáltató szerződésmódosítási szándékát nem támasztja alá, hiszen a felperest csupán korábbi „E” fizetési osztályából végzettségének, illetve képesítésének megfelelően „B” fizetési osztályba sorolta egyéb intézkedés vagy nyilatkozat megtétele nélkül.

A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján a másodfokú bíróság ítéletét hatályában fenntartotta. (Legf. Bir. Mfv. I. 10.343/2007.)

Dr. Selmeciné dr. Csordás Mária vezető jogtanácsos,
ILO közvetítő és döntőbíró

MKB Nyugdíjpénztár – kilábalás a válságból

Valamennyien tudjuk, érezzük, hogy a világban és Magyarországon is erőteljes **pénz- és tőkepiaci válság** bontakozott ki. A kedvezőtlen jelenségek szinte minden befektetési lehetőségre hatottak, így a **nyugdíjpénztári szféra egészét, benne elkerülhetetlenül az MKB Nyugdíjpénztárt is érintették. A pénztárak 2008. I., II. és III. negyedévi hozamai negatívak lettek.** Sajnos most már nagy biztonsággal az is kijelenthető, hogy a negatív hozam az év egészére is jellemző marad. Ugyanakkor azt **prognosztizáljuk, hogy néhány hónapon belül stabilizálódik a helyzet,** az árfolyamok szép lassan elindulnak felfelé, s mindez tükröződni fog a pénztári hozamokban is. Természetesen az elszenvedett **veszteségek kompenzálása nem történhet egyik napról a másikra, de hosszabb távon ennek a valószínűsége igen nagy.**

Pánikba esni nem szabad, mert aki félelmében most, a negatív időszakban igényli a nyugdíjpénztárban felhalmozott pénzét, az biztos veszteséget szenved. A fentiekre figyelve várjuk ki a stabilizálódás, a hozamemelkedés időszakát!

Meggyőződésünk, hogy a nyugdíjpénztári rendszer indokoltsága a jelen helyzetben sem kérdőjeleződött meg, sőt **az eddigieknél is nagyobb szükség lesz az öngondoskodásra,** az öregkorra történő megtakarításokra. Az állami nyugdíjrendszer hosszú távon elkerülhetetlen módosítása ezt tovább erősítheti. Épp ezért ez év vége kapcsán is javasoljuk annak, akinek **anyagi helyzete ezt engedi, fizessen be az önkéntes nyugdíjpénztári számlájára, s ne veszítse el az önkéntes nyugdíjpénztári saját befizetésekhez igénybe vehető állami támogatást.** (Az 1958. január 1-je előtt születettek maximum 434 ezer Ft befizetés után 130 ezer Ft támogatást kaphatnak, amennyiben az éves adójuk 130 ezer Ft-ot eléri, s a kedvezmény bármilyen e feletti jövedelem esetén is jár. Hasonló feltételekkel az 1958. január 1-je után születettek maximum 100 ezer Ft adókedvezményt kaphatnak, amelyet 343 ezer Ft egyéni befizetés estén kérhetnek.)

Az év végi befizetés a mai pénz- és tőkepiaci helyzetben azért is javasolható, mert most vélhetően a mélyponthoz közelinek minősíthetők a jelenlegi árfolyamok, s az új befizetésekre jutó hozam az átlagosnál is magasabbak lehet.

Annak érdekében, hogy a befizetés biztosan a **2008-as adóévre vonatkozzék, célszerű a befizetéseket december 19-ig átutalni** az MKB Nyugdíjpénztár önkéntes pénztári ágának

MKB Bank 10300002-20381501-00003285 számú

számlájára, vagy **befizetni** az MKB bármelyik bankfiókjában, illetve csekken **postán feladni.** Kérjük minden esetben a **tagi azonosító, vagy az adóazonosító feltüntetését** a közlemény rovatban.

MKB Nyugdíjpénztár

AZ MKB-PÉNZTÁRAK AKCIÓJA

Válassza az MKB Nyugdíjpénztár magánágával együtt a gondtalan, nyugodt életet! Izzalmakban csak a tv előtt ülve lesz része, hiszen minden új belépő és átlépő tagunknak LG DVD-lejátszót adunk ajándékba. Az MKB Nyugdíjpénztár önkéntes ágába és az MKB Egészségpénztárba belépő/átlépő tagokra pedig magazinelőfizetés vár.

Az akció 2008. december 31-ig tart.

További részletek: bármely MKB-bankfiókban és az MKB-pénztárak honlapjain: www.mkbnyph.hu, www.mkbep.hu

„NE GYÚJTS RÁ!”-nap november 20-án

A dohányzásnak vannak megrögzött ellenzői és vannak megrögzött hívei. Utóbbiak is tudják, hogy a nikotin és a füst mérge,

mégsem mondanak le a pöfékelésről. Elsősorban őket szeretné jobb belátásra téríteni az a világméretű kampány, amelyet

minden év novemberének harmadik csütörtökjén tartanak.

Legalább ezen a napon ne gyújts rá!